

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΑΙ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ*

B) Ο ΒΙΖΥΗΣ ΙΩΑΚΕΙΜ 1713-1720[?]

Θεολογ. Λο.
τ. Η' 1937.

Ὁ κατὰ κόσμον Ἰωάννης Ἀλαμπάσης¹⁾ καλούμενος καὶ κατὰ τὴν χειροτονίαν αὐτοῦ Ἰωακεὶμ μετονομασθεὶς ἐγεννήθη μετὰ τὰ μέσα τοῦ 15^{ου} αἰῶνος (ἄγνωστον ποῦ) καὶ ἐσπούδασεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, πάντως εἰς τὴν πατριαρχικὴν Ἀκαδημίαν, χρηματίσας καὶ μαθητὴς τοῦ Νομοφύλακος Βαλασίου ἱερέως παρὰ τοῦ ὁποῖου ἐδιδάχθη τὴν μουσικὴν. Ἐν τῇ κατωτέρῳ (ὑπ' ἀριθ. 1) δημοσιευομένῃ ἐπιστολῇ τοῦ Βιζύης πρὸς τὸν Μητροπολίτην Ἀρτης ὑποδεικνύει οὗτος τὸν τρόπον τῆς ἀποστολῆς γραμμάτων λέγων «Τὸ γράμμα σας μὴ ἔχητε ἐγγόαιαν ὅπου νὰ παραπέση δίδοντές το εἰς χεῖρας τοῦ συντοπίτου μας, ἀλλ' ἔρχεται ἀδόλως εἰς χεῖρας μου. Ἐγὼ γὰρ παραγγέλλω πολλήν». Ὁ συντοπίτης οὗτος ὁ γνωστός εἰς τὸν Ἀρτης, δὲν φαίνεται νὰ εἶναι πρόσωπον ἐκ τῆς ἐπαρχίας Βιζύης διότι ἄλλως θὰ ὀνόμαζεν αὐτὸ καὶ θὰ ἀπεκαλεί ἐπαρχιώτην τοῦ ἡ πνευματικὸν αὐτοῦ τέκνον· συμπεραίνω ὅτι ἦτο συμπολίτης ἀμφοτέρων, τοῦ Βιζύης καὶ τοῦ Ἀρτης καὶ τότε ὡς πατρίδα τοῦ Ἰωακεὶμ θὰ δεχθώμεν τὴν Πάρον, ἐξ ἧς κατήγετο καὶ ὁ Ἀρτης Νεόφυτος. Τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ὑποστηρίζει καὶ ἡ στενὴ οἰκογενειακὴ αὐτῶν σχέσις, καὶ ἡ φιλία μετὰ τοῦ δραγομάνου τοῦ στόλου Κωνσταντίνου Βεντούρα, τοῦ ἐκ Πάρου ὁμοίως καταγομένου,

* Συνέχεια ἐκ τοῦ στί τόμου τῶν «Θρησκευτικῶν» σ. 36.

1) Εἰς πολλὰ τῶν ἀνεκδότων αὐτοῦ μουσικῶν ἔργων τὸ ὄνομα τοῦ Βιζύης Ἰωακεὶμ συνοδεύεται μετὰ τοῦ ἐπιθέτου αὐτοῦ Ἀλαμπάσης (ἴδ. Σωφρονίου Εὐσταθίου, Ἐκκλησιαστικοὶ Μελογράφοι, Β' Παράρτημα Καταλόγου τῆς Λαύρας σ. 451 καὶ Κατάλογον τῆς μονῆς Βατοπεδίου, Paris 1924 σ. 227 πρβλ. καὶ Γ. Παπαδόπουλου. Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς παρ' ἡμῖν Ἐκκλ. μουσικῆς σ. 303. Τὸ λυτὸν αὐτοῦ ὄνομα Ἰωάννην φέρεται εἰς κοινωνικὰ ἀποκείμενα ἐν κώδικι τῆς μονῆς; Ξηροποτάμου ὑπ' ἀριθ. 309 (2871) φ. 281.

Ὅτι ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐμορφώθη καὶ πολὺν χρόνον διέμενε, τοῦτο καταφαίνεται ἐκ τῶν κατωτέρω γλαφυρῶν αὐτοῦ ἐπιστολῶν καὶ ἐξ ὧν γράφει πρὸς τὸν Ἀρτῆς· «Ἐγὼ πάλιν λέγω καὶ ἐκτραφῶ οἰώμενοι τὴν πόλιν, τὴν ἔωλον ζολακαίαν, τὴν ματαίαν τύρβην, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα οἶδεν ἢ σὴ τελειότης· ἐν μόνον οἶδα καὶ δρέγομαι καὶ ζητῶ νὰ ζῇ ὁ ἅγιος Ἀρτῆς καὶ ὁ Βιζύης καὶ νὰ ἀνταμωθοῦμεν νὰ κἀνωμεν ἐπαναλήψεις» (ἐπιστολὴ 1). Εὐδράπελος, εὐφρέστατος καὶ μουσικὸς ἄριστος φαίνεται ὅτι διήρχετο μακαρίως τὸν βίον αὐτοῦ ἐν Κ/πόλει ἐν στενῷ κύκλῳ φίλων τοὺς ὁποίους μάτην ἐν τῇ ἐρημίᾳ τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ ἀναζητεῖ καὶ εὖχεται νὰ ἐπανίδῃ «νὰ κἀνωσιν ἐπαναλήψεις».

Εἰς τὴν Μητρόπολιν Βιζύης προήχθη περὶ τὰ τέλη τοῦ 1713. Τὴν 20 Ἰανουαρίου τοῦ 1714, μικρὸν μετὰ τὴν ἀφίξιν αὐτοῦ εἰς τὴν ἔδραν τῆς Μητροπόλεώς του, ἀναγγέλλει εἰς τὸν Ἀρτῆς τὰ τοῦ ταξειδίου αὐτοῦ καὶ τὴν γενομένην εἰς αὐτὸν θεομὴν ὑποδοχὴν ἐκ μερὸς τοῦ ποιμνίου ἐπιλέγων· «Οἱ χριστιανοὶ μου, ἃς ἔχουν τὴν εὐχὴν σας, μὲ ἐδεξιώθησαν μὲ πολλὴν χαρὰν καὶ εὐλάβειαν, ὁμοῦ καὶ οἱ ἔξω τόσον ἀγάδες, ὅσον καὶ οἱ ἐξουσιασταί». Κατὰ ταῦτα ὁ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σάρδεων Γερμανοῦ ὑποδηλούμενος ¹⁾ χρόνος τῆς ἀρχιερατείας τοῦ Βιζύης Ἰωακείμ (1708—1717 καὶ 1718) ἀνατρέπεται.

Κατὰ Ὀκτώβριον τοῦ 1717 ἐδοῦντο κατὰ τὸν Βιζύης ἐν Ἀδριανουπόλει ὁπόθεν γράφει τὴν τελευταίαν αὐτοῦ ἐπιστολὴν εἰς τὸν Ἀρτῆς (ἀριθ. 9) ὑποσημειῶν ὅτι ἀποστέλλει τὸν διάκονον αὐτοῦ εἰς Κ/πολιν ἵνα διὰ ζωσῆς φωνῆς ἀναγγεῖλῃ τὰ κατ' αὐτὸν καὶ ἐπιλέγων νὰ γράφῃ αὐτῷ εἰς Ἀδριανούπολιν. Φαίνεται ὅτι ἐγκατέλειπε τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ, ἄγνωστον διὰ τίνας λόγους καὶ ἀπεσύρθη εἰς Ἀδριανούπολιν· τὸ τοιοῦτον εἰκάζομεν πρῶτον ἐκ τῆς λαβούσης χώραν καθαιρέσεως αὐτοῦ ²⁾ μετὰ τὸ 1718 (διότι κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὑπογράφεται εἰς τι ἔγγραφον ὡς Βιζύης Ἰωακείμ) καὶ δεύτερον ἐξ ὧν ἀναφέρει ὁ τότε μέγας τῶν Πατριαρχείων ἀρχιδιάκονος Νεόφυτος γράφων κατὰ Σεπτέμβριον (24) τοῦ 1720 τῷ ἁγίῳ Ἀρτῆς καὶ γνωρίζων αὐτῷ τὸν τε θάνατον τοῦ Βιζύης Ἰωακείμ, τὴν προαγωγὴν τοῦ μεγάλου ἀρχιδιακόνου Παρθενίου εἰς τὴν μητρόπολιν Βιζύης, καὶ τὸν διορισμὸν αὐτοῦ εἰς τὴν μεγάλην ἀρχιδιακονίαν, ἀντὶ τοῦ προαχθέντος Παρθενίου οὕτω· «Θέλει γινώσκει ἡ ἀξιόγαστός σας κορυφή, ὡς ἀποθανόντος τοῦ μακαρίτου Βιζύης κυρ Ἰωακείμ ἐν τ ἦ

1) «Θρακικά», τ. στ' σ. 55 σημ.

2) Ἡ καθαιρέσις αὐτοῦ εὐρηται ἡμετελὴς ἐν Κώδ. τοῦ Κριτίου Α' σ. 235 «Θρακικά», ἐνθ' ἄνωτ.

φ υ γ η, ἔγινεν ὁ ἀρχιδιάκονος κύρ Παρθένιος Βιζύνης ¹⁾ καὶ μὴ ἔχοντας ὁ πατριάρχης κανένα ἄξιον πρόσωπον ἐδικόν του νὰ κάμῃ ἀρχιδιάκονον, ἤθελε νὰ κάμῃ ἄλλο πᾶσιωπον· καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ὅλοι κοινῶς ἐζητήσαν ἐμὲ τὸν ἐλάχιστόν σας δοῦλον ἀπὸ τὸν γέροντά μου ἅγιον Χαλκηδόνα καὶ μὲ ἔφερον εἰς τὸν πατριάρχην καὶ μὲ ἔκαμεν διὰ τῶν πανιερώων σας εὐχῶν εἰς ἀρχιδιάκονόν του»· (ἐπιστολὴ ἐν τῷ ἀρχεῖῳ τοῦ "Αρτης). Ἡ πληροφορία αὕτη τοῦ ἀρχιδιακόνου ὅτι «ἐν τῇ φυγῇ» ἀπέθανεν ὁ Βιζύνης, ἐξηγεῖ καὶ τὸν λόγον τῆς ἐπιβληθείσης αὐτῷ ποινῆς, ὅτι παραιτήσας τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ δι' ἀγνώστους λόγους ἀδικαιολογήτους ὑπεβλήθη εἰς τὴν ποινὴν τῆς καθαιρέσεως ἀρθείσης μικρὸν μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, ὡς βεβαιοῦται ἐκ σημειώματος τοῦ ὑπ' ἀριθ. 59 (σ. 382) κώδικος τῆς

1) Τοῦ ἀπὸ Μεγάλου ἀρχιδιακόνου εἰς τὴν Μητρόπολιν Βιζύνης προαχθέντος τῷ 1720 εὑρεται ἐν τῷ ἀρχεῖῳ τοῦ "Αρτης ἡ ἐξῆς ἐπιστολὴ: «Τῷ πανιερωτάτω... ἀγίῳ "Αρτης κύρ Νεοφύτῳ...

Εἶη ὑγιαίνουσα ἡ ὑμετέρα πανιερότης καὶ τῇ ἐξ ὅφους βοηθείᾳ διαφυλαττομένη ἐκ παντός λυπηροῦ συναντήματος εἰς βαθυτάτον γήρας πρὸς καταρτισμὸν τοῦ θεοῦ ἐμπιστευθέντος αὐτῇ λογικῷ ποιμνίῳ. Τὰ πρὸς τὴν ὑμετέραν πανιερότητα δουλικὸν μου γράμμα εἶνε πρῶτον μὲν νὰ ἀπονέμω αὐτῇ τὴν ὀφειλομένην μοι δουλικὴν προσκύνῃναι, δεύτερον δὲ νὰ φανερώσω τὴν ἀκραν χαρὰν καὶ εὐφροσύνην ὅπου μοῦ ἔδωκεν ἡ ὑγιεινὴ αὐτῆς κατάστασις καὶ τὸ κατενοδίον τῆς εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς, τὰ ὁποῖα καὶ παρ' ἄλλων μὲν, προ πάντων δὲ ἀκριβέστερον ἔμαθον παρὰ τοῦ δούλου τῆς Ἰωάννου. Χάρis τῷ σωτήρι Θεῷ ὅπου τὴν ἐλύτρωσεν καὶ ἀπὸ τὴν συμβάσαν αὐτῇ καθ' ὁδὸν νόσον, τῆς ὁποίας ἡ πρὸς ἐμὲ τὸν εὐτελεῖ δούλον εἰδησις λύπην οὐ τὴν τυχοῦσαν μοι προσέβλησεν· ἀλλὰ συλλογιζόμενος ὡς τὰ δοκοῦντα ἡμῖν κακὰ ἐπόμενα εἶνε κατὰ συγχώρησιν τῆς θείας προνοίας τοῖς φιλαρέτοις καὶ κατὰ Θεὸν ζῶσι, τοῦτο μὲν πρὸς μεῖζονα ἀμοιβὴν καὶ ἀντιμισθίαν, τοῦτο δὲ πρὸς ὑπόδειγμα τῆς καρτερίας καὶ ὑπομονῆς αὐτῶν, οἷος χριστομμήτης καὶ ἀληθῆς ποιμὴν ὑπάρχει ὁ σεβασμιώτατός μοι πατήρ καὶ δεσπότης ἅγιος "Αρτης, διέλυστα ταῦτα, ἔγνωθ' τὸ νέφος τῆς ἀθυμίας καὶ εἰς παραμυθίαν μετέβαλον, ἐκ καρδίας δεόμενος τῆς θείας εὐσπλαχνίας νὰ διατηρῇ τὴν σὴν θεϊότητα ἀγευστον εἰς τὸ ἐξῆς πάσης νόσου καὶ κακώσεως· ἀντιβολῶ δὲ θερμῶς τὴν ὑμετέραν πανιερότητα νὰ ἔχη καμὲ τὸν ἐλάχιστον αὐτῆς δοῦλον συναριθμούμενον εἰς τὸν καὶ τάλωρον τῶν δούλων τῆς, εὐρισκόμενον εἰς τὴν σκέπην καὶ ὑπεράσπισιν τῆς καὶ ἀπούσης σωματικῶς καὶ τοπικῇ διαστάσει. Ὁ δὲ τοῦ ἐλέους χορηγὸς ἐλεήσει καὶ ἀξιῶσιν με περισυνῆσαι τὸ ἐνθεον σῆνος τῆς θεοπροβλήτου σου πανιερότητος τῇ ἐλπίζομένῃ καὶ τριποθῇ ταχεῖς ἐνταῦθα παρουσίᾳ τῆς σῆς θεϊότητος.

Εἴησαν δὲ μοι αἱ θεοπεθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ ἀρωγαὶ καὶ σωτήριαι ἐν παντὶ βίῳ.

αψιδ' Δεκεμβρίου ιε'

ὁ ἐλάχιστος τῆς ὑμετέρας πανιερότητος δούλος

Ἀρχιδιάκονος Παρθένιος

πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Καίρου ταῦτα διαλαμβάνοντες· «αφ' (1720) Αὐγούστου ιε' ἔδοσε τὸ κοινὸν χρῆος ὁ Βιζύης Ἰωακείμ / καθηρημένος... ἔσυγχωρήθημεν πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν, οὐκ ἔφθασε δὲ νὰ τὴν ἰδῇ τὴν ἀνώωσιν του» (ἐπετηρίς Βυζ. Σπονδῶν Δ (1927) σ. 170).

Ὡστε ἐκ δύο συγχρόνων ἀσφαλῶν πηγῶν, τῆς ἀνωτέρω μνησθείσης ἐπιστολῆς τοῦ ἀρχιδιακόνου Νεοφύτου, καὶ ἐκ τοῦ σημειώματος τοῦ Καίρινοῦ κώδικος, τὸ ὁποῖον ἐγράφη κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὡς καὶ τὰ λοιπὰ ἐν τῷ αὐτῷ κώδικι ὑπὸ τοῦ Νικαίας Γερασίμου, μαρθάνομεν ὅτι ὁ Ἰωακείμ ἀπέθανε τὴν 15 Αὐγούστου τοῦ 1720. Ἐσφαλμένως ὅθεν ὁ Ἀμασίας Ἀνθίμος εἰς τοὺς ἀρχιερατικοὺς Καταλόγους τὴν ἀρχιερατείαν τοῦ Βιζύης Ἰωακείμ ὀρίζει ἀπὸ τοῦ 1717—1730. Ἐκ τούτου καὶ ὁ Γεδεὼν¹⁾ τὴν καθάρισιν τοῦ Βιζύης Ἰωακείμ ὑποθέτει γενομένην μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1725—1730· ἀπαριθμεῖ δὲ ὁ αὐτὸς Γεδεὼν μετὰ τὸν Ἰωακείμ τὸν Ἰερώνυμον ἐνφ' ἐκ τοῦ προμνησθέντος γράμματος τοῦ μεγάλου ἀρχιδιακόνου Νεοφύτου μαρθάνομεν ὅτι τὸν Ἰωακείμ διεδέχθη ὁ μέγας ἀρχιδιάκονος Παρθένιος.

Ὁ Βιζύης Ἰωακείμ Ἀλαμπάσης κατέλεγετα μεταξὺ τῶν δοξίμων μουσικῶν τῆς ἐποχῆς τοῦ τουτου μουσικά ἀνέκδοτα ἔργα κεῖνται εἰς τοὺς λαυριωτικοὺς κώδικας Θ153 φ. 295 (χερουβικά) καὶ Θ154 (κοινωνικά), εἰς κώδικας τῆς μονῆς Ξηροποταμίου 309 (2871)²⁾ φ. 281 (κοινωνικά ἐλ' ὀνόματι Ἰωάννου Βιζύης), 370 (2392) φ. 91—92 (χερουβικὸν καὶ κοινωνικὸν) καὶ 372 (2935) φ. 169 (χερουβικά) καὶ εἰς κώδ. τῆς μονῆς Βατοπεδίου³⁾. (Ἰδ. καὶ «Θρακικά» τ. Δ', 371).

Ὁ Ἰωακείμ διεκρίνετο μεταξὺ τῶν ἀρχιερέων δια τὴν παιδείαν αὐτοῦ. Τούτου σῶζεται μίᾶ ἐπιστολὴ εἰς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον (Σάθ α, Μεσαιων. Βιβλ. Γ', 524) καὶ αἱ ἐξῆς εἰς τὸν Ἀρτῆς Νεόφυτον.

1

Τῷ δεσπότη μὴ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ περιποθήτῳ ἀγίῳ Ἀρτῆς κυρίῳ Νεοφύτῳ τὴν εὐλαβητικὴν προσκύνῃσιν καὶ τὸν ἐν Χριστῷ ἀσπασμὸν

1) Ἐπισημείωσις συμπληροῦσα τὰ περὶ τῶν μητροπολιτῶν Βιζύης καὶ Μηδείας ἐν Ἑκκλ. Ἀληθείᾳ τ. Γ', 420.

2) Ὁ ἐν παρενθέσει ἀριθμὸς εἶναι ὁ αὐτὸς ἀριθμὸς τοῦ γενικοῦ Καταλόγου, ὁ δὲ ἄλλος τοῦ Κώδικος.

3) Σωφρονίου Εὐστρατιάδου καὶ Ἀρχαδίου Βατοπεδίου οὐ, Κατάλογος τῶν ἐν τῇ ἱερᾷ μονῇ Βατοπεδίου ἀτοκεμένων Κωδίκων σ. 275.

ὁ Βιζύης Ἰωακείμ ἀπονέμει. Ἐφθασα εἰς τὴν μικρὰν μου παροικίαν, τῇ ἀρωγῇ τοῦ ἁγίου πνεύματος εὐδοκούμενος καὶ τῶν θεοπειθῶν σας ἁγίων εὐχῶν, ἐπέρσασα εἰς τὸν δρόμον πολλὴν ψυχραν, ἀλλ' ὁ πόθος ὁ διακαὴς ἡμῶν ὥσπερ τις σπινθὴρ ἀνάπτων ἐν τῇ καρδίᾳ μου οὐκ εἰσέ με νὰ ψυχρανθῶ. Εἰς ὅλον τὸν δρόμον ἔκλαια ἀπαραινόμενος διὰ τὸν χωρισμὸν σας, καὶ τὴν δὲν ἀναπαύομαι, μάρτυς ὁ Κύριος, ἀλλ' αἰ νοεῶς αὐτὴν κατασπάζομαι τοῖς ἰνδάλμασι καὶ σνομιλῶ καὶ σννεφραίνομαι ἀντιβολῶ νὰ ποιῇ τὰ ὅμοια καὶ νὰ ἐνθυμᾶται τοῦ Βιζύης, καθὼς αὐτὸς τοῦ ἁγίου Ἀρτῆς, εἰ καὶ νεβρὸς πρὸς λέοντα, κατὰ τὴν παροιμίαν. Σὰς ἔγραψα ἀπὸ τὴν Τζουρλού, αἰμὴ δὲν ἤξεύρω ἂν ἔφθασεν εἰς χεῖρας τὸ γραμμάτιον. Ἴδου ὅπου στέλλω ἑκατὸν λουλάδες καὶ κατὰ τὸ κασιχάκι θέλει πάρεϊ τὸν κόπο νὰ δοθοῦν κατὰ τὴν ἐπόσχεσιν. Παρακαλῶ νὰ παραγγείλετε τὸν κυρίτζη **Κωνσταντῖνον τὸν δραγουμάνον**, ὃν ἡδέως καὶ περιχαρῶς κατασπάζομαι, νὰ με ἔχη εἰς εὐνοίαν δι' ἀγάπην σας· ὁμοίως καὶ τὸν ἰελεμπὴ κυρίτζη **Δημητράσκον**, ὃν ἐνχόμενος κατασπάζομαι, διὰν εἶναι χρεῖα νὰ μᾶς ὑπερασπίζονται. Ἐγὼ ἐνταῦθα ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ἐκτραγωδῶ· ἡ δὲ σὴ μὴν μεγαλενφνὶα θέλει ποὺ σημειώσει πρῶτον μὲν τὴν ἀγαθὴν καὶ ἐφετὴν μοι ἐγείαν της, εἴτα καὶ εἰ τι ἄλλο εἶνε ἀκοῆς ἄξιον εἰς παραμυθίαν καὶ ἀναψυχὴν, ὅπερ μὴ ἀποσιγῶ, ἐκλιπαρῶ. Οἱ χριστιανοὶ μου, ἃς ἔχουν τὴν εὐχὴν σας, μὲ ἐδεξάσθην μὲ πολλὴν χαρὰν καὶ ἐνλάβειαν, ὁμοίως καὶ οἱ ἔξω τόσον ἀγάδες, ὅσοι καὶ οἱ ἐξῴσιασται· σχεδὸν ἦτον ὅλοι ἄρρωστοι καὶ τοὺς ἐπισκεπτοῦ καὶ εὖρον οὐ μικρὰν τὴν θεραπείαν καὶ μὲ ἔχουν μελέκ κίπτι. Ὡ καὶ τάχα νὰ σὰς ἰδῶ; ἄμποτες ὁ Κύριος νὰ μᾶς ἀξιώσει νὰ ἀνταμωθοῦμεν. Γράψε μοι γράψε μοι διὰ τὸν Θεὸν καὶ πάλιν ἐγὼ θέλω σὰς γράφει ἔως οὐ ζῶ. Ὁ Βιθυνίας ὁ ἔξω εἶνε πολλὰ ψυχραμένος μὲ τοῦ λόγου μου, καθὼς ἀπὸ πολλὰ τεκμηρία ἐβεβαιώθην, καὶ κατὰ τὴν παροιμίαν «κὼνωπος ἐλέφας ὄνειδος οὐκ ἀλεγίζει»· ὅμως ἡ ἐλπίς μου ἐπὶ Κύριον· πολλάκις ὅμως ἡ ἡμαῖα τὸν βοῦν ἐκφέρει καὶ ταῦτα ἐν ὀλίγῳ. Τὸ γράμμα σας μὴ ἔχητε ἐννοίαν ὅπου νὰ παραπέσῃ δίδοντές το εἰς χεῖρας τοῦ σνντοπίτη μας, ἀλλ' ἔρχεται ἀδόλως εἰς χεῖράς μου· ἔχω γὰρ παραγγείλαν πολλήν. Τὸν ἄρχοντα κυρίτζην **Δημήτριον** ἐνχόμενος χαιρετῶ τὴν φαιμέλιαν σας τὴν ἐλλογημένην εὐχομαι ἐξόχως τὸν νῦν μοι τὸτ ἀγαπῶν **Φραντζέσκον** τὸν ἀνεψιόν σας ἐνχόμενος χαιρετῶ. Μὴ ἐάσης με ἀνοίκοον τῶν αὐτόθι ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων πῶς διάκεινται καὶ πῶς εἶνε ἡ αὐτῶν κατὰστασις. Ἐγὼ πάλιν λέγω καὶ ἐκτραγωδῶ οἰμώξεν τὴν πόλιν, τὴν ἔωλον κολακείαν, τὴν ματαιὰν τύρβην καὶ τὰ ἄλλα ὅσα οἶδεν ἡ σὴ τελειότης· ἐν μόνον οἶδα καὶ ὀρέγομαι καὶ ζητῶ νὰ ζῇ ὁ ἅγιος Ἀρτῆς καὶ ὁ Βιζύης καὶ νὰ ἀνταμωθοῦμεν νὰ κάμνωμεν ἐπανάληψαις· ναι, ναι, μὰ τὴν ἀλήθειαν· ἀκορῶστος γράφω ὁ πτωχὸς καὶ

ἔστω μοι συγγνώμη, ἀδελφῶν μου φίλτατε καὶ ἐρασιμώτατε· οἱ χρόνοι τῆς ὑμετέρας πανιερότητος εἴησαν θεόθεν πλείστοι μετὰ πάσης ἐνδαιμονίας. Τὸν ἄγιον Ἀνδριανουπόλεως, ἃν εἶνε αὐτοῦ ἄτι, ἀδελφικῶς ἀσπάζομαι καὶ τὸν ἀπαυτεχέω.

αψιδ' Ἰανουαρίον κ'

Τῆς ὑμετέρας πανιερότητος ὅλος ἐξηρητημένος καὶ
ἐν Χριστῷ αὐτῆς ἀγαπητὸς ἀδελφός

† Ὁ Βιζύης Ἰωακείμ

2

Χριστὸς ἀνέστη.

Τῷ δεσπότῃ μου πανιερωτάτῳ καὶ σεβασμιωτάτῳ μητροπολίτῃ ἁγίῳ Ἀρτίῃ καὶ Νεοφύτῳ τὴν προσήκουσαν προσέχησιν καὶ τὸν ἐν Χριστῷ ἀσπασμὸν μετ' ὅσης ἡδονῆς καὶ ἡδότητος.

Καὶ ὄντως, ῥῆ τὴν ἀληθειαν, ἄνθρωπος ἐστὶν ὁ χάρις καὶ τὸ μέλαν, ἀλλ' αἱ συνλαβαὶ καὶ αἱ λέξεις, αἱ τοὺς λόγους σημαίνουσιν ὁἷονεὶ ὡς ψυχὴ διατελοῦσι τοῦ χάριτος, ὡς ἐποκειμένοι τοῦ λόγου, καθὰ φαίνεται τοῖς λογικενομένοις, ἣ καὶ οὐ πάντῃ ἀληθὲς κατὰ τὸν φιλόσοφον. Ἀμέλει ἢ σὴ μου πανιερότης οὐ μόνον ὅτι τὸν χάριτην ἄνθρωπον ἠθέλησε καὶ τὰ ἐν αὐτῷ γεγραμμένα καὶ ἕως τοῦ ἵν' τυγχάνω ἀνήκοος τῶν νέων δραμάτων, διότι οὔτε ζῶσαν ἐπιστολὴν ἐθεασάμην, οὔτε νεκράν, οὔτε ποῖος εἶνε ὁ καλὸς προσετιώς, οὔτε ποῖος ὁ κακός. Καὶ λοιπὸν εὐγε τῆς ἐπιστολῆς σὰς τάχατες ἂν εἶμουν ἐγὼ δὲν ἤθελα περιγράφει πάντα λεπτομερῶς· ἀμὴ ἐβαρύνθη; βέβαια· ποῖος πρὸς ποῖον; ἢ ἐν Χριστῷ ὅμως ἀγάπῃ, κατὰ τὸν Παῦλον, πάντα στέγει, πάντα ἐπομένει, οὐ περιερεύεται καὶ τὰ ἄλλα. Γράφει ὅτι ἐπιπολαίως τὴν ἀγαπῶ καὶ ὥσπερ νὰ ἔλεγεν ὅτι ἐπιπολαίως με ἀγαπᾷ καὶ δῆλον ἐκ τῆς ἐπιστολῆς, ὅτι γλίσχονται καὶ οὐδεὶς ὁ βοηθῶν. Γράψε μοι πρὸς θεοῦ καὶ γράψε ἀπὲ ἄλλο πρόσωπον διὰ χειρὸς τοῦ Φραγγίσκου, ὅν καὶ εὐχόμαι, τὴν κατάστασιν τοῦ ὁσπητίου, καὶ τὶ θέλομεν νὰ δίδωμεν οἱ πτωχοὶ μητροπολίται ἡμεῖς, δὲν λέγω διὰ τοὺς μεγαλοπολίτας, ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται. Ἐγὼ εἰμαι πολλὰ ὀλιγόφίλος, τὸ μὲν διὰ τὸν κόρον, τὸ δὲ διὰ τὸν φόβον· ἀμὴ ὅταν ἀποφασίσω νὰ κάμω φίλον, τόσον τὸν ἔχω ὅπου, κατὰ τὸν φιλόσοφον, ἄλλον Ἰωακείμον, καθὼς καὶ τὴν ὑμετέραν μεγαλόνοισιν, ἐπὶ Θεῷ μαρτυρῶ, καὶ λογιάζω, ἀδελφέ, τὸν Ἰωακείμ ἄλλον Νεόφυτον, καὶ πῶς ὅταν

σᾶς ἐνθυμηθῶ δὲν λείπει ὁποῦ νὰ μὴν κλαύσω ἀπαρηγόρητα, ὅχι ἄλλο, παρὰ ὁποῦ δὲν ἡμεσθεν σιμὰ νὰ βλέπωμεσθεν καὶ νὰ ἔχωμεν τὴν συνομιλίαν. ὦχ. ὦχ. ἀλλὰ κἂν τοῦτο δυσχερὲς διὰ τὴν περίστασιν, ἃς ἔχω πάντοτε σεβάσιμόν σας νὰ παρηγοροῦμαι ὁ δόστηρος. Ἐχάρην καὶ διὰ τὸν ἄγιον Σμύρνης, ὅμως τί διάφορον ὁποῦ δὲν τὸν βλέπω; ἐπειδὴ καὶ ἐξηράνθη ὥς ὄστρακον ἡ ἰσχὺς μου. Ἔλαβον καὶ προτιήτερα ἄλλην ἐπιστολὴν ἣτις ἦτον μονάπτιλίδιον καὶ εὐχαριστῶ. ἔλαβον καὶ τὴν ἱερὰν βοτάνην καὶ ὑπερενχαριστῶ. Παρακαλῶ νὰ μὲ ἔξη εἰς καλὴν διάθεσιν καθὼς ἐγὼ τὴν ἔχω, καὶ ἃς παραβλέπῃ τὰ μερικὰ ιδιώματα, ὅτι ἀνθρώπινόν ἐστι τὸ ἁμαρτάνειν ἢ λόγῳ ἢ καὶ ἔργῳ. Ἀγαποῦσα νὰ μάθω καὶ διὰ τὸν Κοροσκογκόλορον πρῶττει ταπεινῶς ἢ οὐ; τὸν ἄρχοντα **Βεντούραν** ἡδέως καὶ περιχαρῶς κατασπάζομαι ἥθελα νὰ γράψω αὐτοπόσωπον ἐπιστολὴν ὅμως διὰ σοῦ καὶ διὰ σέ ἃς μὲ ἀγαπᾷ, ὥς ἐγὼ τὴν αὐτοῦ εὐγένειαν. Οἱ Γαλιταῖοι, ὅποιοι καὶ ἂν εἶνε ὅπου μὲ χαιρετοῦν, καὶ γὰρ αὐτοὺς ἀντασπάζομαι. Εὔχον μοι διὰ τὸν Θεόν καὶ ἐνθυμῶ τοῦ Ἰωάνκειμον, καὶ ἃς ἔχω σεβέσιμόν σας νὰ μάθω τὴν ἐφετὴν μοι ὑγείαν σας, ἣν δόξῃ Κύριος ἐς μακροχρόνους.

ἀντὶ Ἀπολλίου ε'

Τῆς ἐμετέρας ἀξιαγίστου πατριότητος ἐν Χριστῷ

ἀγαπητῶς καὶ περιπόθητος ἀδελφός

† Ὁ Βιζύης Ἰωάνκειμ

Πανιερώτατε, λογιώτατε, καὶ αἰδεσιμιώτατε μητροπολίτα ἅγιε Ἄρτης κύριε κύριε Νεόφυτε, ἐμοὶ δὲ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὲ καὶ παμπόθητε, πεφιλημένε καὶ ἐρασμιώτατε, τὴν ἀδελφικὴν αὐτῆς ἐλλόγιμον καὶ πανίερον κορυφὴν μετὰ πόθον καὶ ἐπερβαλλούσης ἀγάπης ἀκορέστως καὶ ἀμφιπεριéléκτως κατασπάζομαι ἐν ἀγίῳ φιλήματι, ἣν ὁ Κύριος διαφνύλλῃ τοι εἰς παμπόλλους δεκάδας εἰρηνικῶν περιόδων ἡλίον ἀμήν.

Τὸ τιμαλφέστατον καὶ ἀδελφικὸν αὐτῆς γράμμα λαβὼν ἥσθην καὶ ἐπερήσθην διὰ τὴν ἐφετὴν μοι αὐτῆς ὑγείαν ἔργων δὲ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ σημειωθέντα. Οὐτε φιλίαν ἀδικῶ, ὥς γράφει, ἀλλ' οὔτε τῇ σιωπῇ χρῶμαι ὅχι, ὅχι πῶς γὰρ οὐ; ὁποῦ ἐξότου ἡ διάστασις ἀμφοτέρων γέγονεν δὲν λείπει ὁ ἔρωσ της καὶ ἡ ἄδολος φιλία ἐκ τῶν ὁμμάτων μου; ὁποῦ ὁση-

μέραι ὡς ἑσοπτρον πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν ἔχω καὶ συνομιλῶ νοερῶς αὐτῇ καὶ χορῆννυμαι τῆς ἡδονῆς καὶ ὅλως διόλῳ φαντάζομαι τοῖς ἰνδάλλμασι ; ὅπου δι' εὐφρόνῃμον γλώττης τὰ αὐτῆς θαυμασὰ προτεριήματα ἄγω καὶ θαυμάζω τὰ εὐτακτα καὶ κοσμιώτατα ἥθη τῆς, τὸ σοβαρόν, τὸ μεγαλοπρεπές, τὸ σιωπηλὸν (ὅτε οὐ δεῖ) καὶ τὸ εὐτολμόν καὶ στομυλόν (ὅτε δεῖ) καὶ τὸ δὴ θαυμασιώτερον αὐτῆς καὶ μνήμης ἄξιον καὶ ἐπαίνων γέμον τὸ σῶφρον καὶ χαρίεν πρὸς τοὺς φίλους καὶ ὁσονεὶ καταδεχτηκόν. ὦ καὶ πόσῃ χαρὰν ἔλαβον ὅτε ἀνὰ χεῖρας ἔλαβον τὸ σεβάσιμον αὐτῆς γράμμα πόσῃ ἡδονῇ ὅτε τὸ ἤνοιξα, ἀλλ' ὅτε τὸ ἀνέγνω ; ὦ, ὦ, ἔχαιρον, ἐσκίρτον, καὶ εὐθὺς καὶ τὰ δάκρυα συνέτρεχον τῷ πάθει καὶ ὅλος ἔγυνα, κατὰ τὸ λεγόμενον, λίθος ἐξ ἀνθρώπου, ὥσπερ τὴν Νιόβην. τοσοῦτ' αὖ γὰρ ἡλλοιώθη. εἴτα μετὰ πολλὴν ὥραν ἐλθὼν εἰς ξυαντόν, ὡχ, ἔλεγον, ὦ βίε ἀστατε, ὦ τύχη καὶ μοῖραι καὶ κλωθῶ, λάχσεις καὶ ἀτροπέ, τί εἶναι τοῦτο ; δύο φίλους ἀπέκτησα καὶ ἐφύτευσα εἰς τὴν καρδίαν μου καὶ ὁ μὲν εἰς ἐν Αἰτωλίᾳ, ὁ δὲ ἄλλος ἐν Σμύρνῃ καὶ γὰρ ἐν Θράκῃ εἰς τόπον δόσβατον καὶ ἀνωφελῇ, ὅπου καὶ ἀπορία κοιμιστῶν καὶ ἐρημία πάντων ; φεῦ, φεῦ, ἴντα νὰ κάμω ; ὄφον, ὄφον, ἔλα, ἔλα, γλάκα, γλάκα. τοῦτο κείνο, καὶ ἄλλα πρὸς ἀνάψυσιν τῆς πολλῆς μου ἀθυρίας. ἀμὴ τὸ πλεῖστον ὅπου ἡ ἄκρα μας μελαγχολία διασκεδάζεται εἶναι τὰ τῶν φίλων γράμματα καὶ μάλιστα τοῦ ἀγίου μου Ἀρτῆς. καὶ μὴ τὸν φίλιον ἔρωτα. πρὸς τοῦτοις λέγω αὐθις, ὦ νέον φντόν, ὅπου εἰς τὴν καρδίαν μου ἐφύτευθη καὶ καθ' ἡμέραν ἀκούω πόνους εἰς τὴν καρδίαν μου. ὦ Κύριε ἔλεησον. δὲν μὲ ἐφθανεν νὰ ὀνομάζομεν ἄφιλος, καὶ ἃς τὸ ἔλεγον ὅποιος ἤθελεν, ἀμὴ νὰ ἔχω τόσον ἀγῶνα ; Λοιπὸν πρὸς Θεοῦ γράφετε μοι νὰ μαρθάνω τὴν ὑγείαν σας, ἣν ἐπιθυμῶ νὰ ἀκούω, μάρτυς ὁ Κύριος, καὶ μὴ με συνορίζεσθε, ὅτι ἡξεύρετε καὶ τὴν γνώμην μου καὶ τὴν ἀμέλειαν, καὶ ἃς ἔχω συγγνώμην. Δὲν χορτένω θέλω νὰ γράφω περὶ σά, καὶ διὰ τοῦτο σιωπῶ. Οἱ χρόνοι δὲ αὐτῆς εἴησαν θεόθεν πλείστοι μετὰ πάσης ἐδδαιμονίας καὶ μακροβιότητος.

ἀντι' Ἰανουαρίον ιθ'

τῆς ὑμετέρας ἀξιαγίστου πανιερότητος ὁλος ἐξηρητημένος

† Ὁ Βιζύης Ἰωακείμ

Τῷ πανιερωτάτῳ ἐλλογιμωτάτῳ τε καὶ σεβασμωτάτῳ μητροπολίτῃ

τῆς ἀγιοτάτης μητροπόλεως Ἀρτης κυρίῳ Νεοφύτῳ ὁ Ἰωάννης Βιζύης τὴν προσήκουσαν προσκύνῃσιν καὶ τὸν ἐν Χριστῷ ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν ἀπονέμει.

Ὡς τῆς ἡδονῆς ἀκούσας τὴν ἄφιξιν αὐτῆς εἰς Ἀδριανου εἶτα καὶ εἰς τὴν Κωνσταντίνου τοῦμπαλιν δ' ὅμως ἡνιάθην οὐ μετρίως ὅτι οὐκ ἠξιώσέ με τιμαλφεστάτου αὐτῆς γράμματος, καὶ τὸ αἷτιον θαυμάζω τάχα λέγω ὁ πολλὰ μοι ἡγαπημένος κύριε Νεόφυτος ἀμνήμων γέγονε τῆς φιλίας, ἢ τάχα, κατὰ τὸν Θεόφραστον, τὸ πολλὰ φιλούμενον αἷτιον γέγονε τοῦ μίσους; εἰ μὲν καὶ προφασίζεται πῶς δὲν τῆς ἔγραψα, ἃς ἐρωτήσῃ τὸν ἅγιον Κυζίκου, ὥς διὰ μέσον τῆς αὐτοῦ παριουρότητος ἔγραψα εἰς πλάτος ἐπιστολήν, ὅμως οὐκ οἶδα ἂν τὴν ἔλαβεν· ἐγὼ σὰς ἐκθειάζω καὶ δι' ἐνφύμῳ στόματος ἄγω τὸ σεβασμὸν σας ὄνομα καὶ φιλικῶς διάκειμαι πρὸς αὐτὴν ἕως ἀναπνοῆς, διὰ τε τὴν ἀρετὴν καὶ τὰ προτερήματα αὐτῆς, καὶ εἰ γράφετέ μοι εἰ μὴ, ὅλως ἐξηρημέως τῆς μακαριωτάτης ὑμῶν ψυχῆς εἰμί, καὶ ἐκλιπαρῶ ὅπως ἀξιώσῃ με σεβασμὸν αὐτῆς γράμματος δηλοποιούσα τὴν ἐφετὴν μοι αὐτῆς ὑγείαν. Χαίρω (νὴ τὸν φίλιον ἔρωτα) ὅτι ἔχει καὶ τὸν ἅγιον Σμύρνης αὐτοῦ (ὃν ἀκορεστώως κατασπάζομαι) καὶ συνευφραίνεται ὅπως ξενώσῃς ἀγία καὶ συνγία ἀρίστη καὶ ζευγος ἀρόλεκτον· μὴ με ἀλησιμονεῖτε πρὸς Θεοῦ, ἀλλὰ γράφετέ μοι καὶ εὐνχεῖτε ὑγιαίνοντες ἐν Χριστῷ τῷ Σωτῆρι Θεῷ.

ἀπὸ Σεπτεμβρίου α' ἰσταμένου

Ὁ Ἰωάννης

5

Τῷ δεσπότη μου παριουρωτάτῳ ἐλλογιμωτάτῳ τε καὶ αἰδεσιμωτάτῳ μητροπολίτῃ ἀγίῳ Ἀρτης κυρίῳ κυρίῳ κύριε Νεοφύτῳ ἐν Χριστῷ ἀγαπητῷ καὶ περιποθῇτῳ ἀδελφῷ, τὴν εὐλαβητικὴν προσκύνῃσιν καὶ τὸν κατὰ κόρον ἐν Χριστῷ ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν σὺν πᾶσι τοῖς σωτηριώδεσι καταθυμίῳις ὁ Ἰωάννης.

Τὰ παρῖερα καὶ χροσὰ γράμματα τῆς ὑμετέρας σεβασμιότητος ἔλαβον καὶ ἐξ αὐτῶν ἐπιγνὼνς τὴν ἐφετὴν μοι αὐτῆς ὑγείαν ἥσθην καὶ ἐπερήσθην, ἣν ὁ Κύριος διατηροῖ ὑγιά καὶ εὐθυμον εἰς παμπόλλους δεκάδας εἰρηρικῶν περιόδων ἡλίον εἰς ἔτη μαθουσύλια· ἐλυπήθην δ' ὅμως διὰ τὴν ἐπιουρομὴν ὅπου εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς γέγονε, καὶ κατὰ ἀλήθειαν συμπάσχω καὶ συνθλίβομαι σὺν αὐτῇ· ὅμως μὴ λυπᾶσθαι, ἀγαπητέ μοι, διὰ τὰ ἀνθρώπινα, ὅτι ὁ Θεὸς οἶδεν ὧν χρεῖαν ἔχομεν. Γράφετε δι

Θ ρ α κ ι κ ἂ Η.

3α

ἀδυνατεῖτε τοῦ γράφειν ἐκ μαθήσεως. Ἡράκλεις, ὥς ἀεὶ ταπεινώσεσθε μετριοσφρονούντες, ὁ εἰς τὴν ἀκρόπολιν τῆς σοφίας φθάσας, ὁ σοφὸς περὶ τὰ θεῖα καὶ τῆς χάριτος τό ἐννεάμουνσον ὄργανον, ἀγκαλὰ καὶ τοῦτο εἶνε ἓνα τῶν σοφῶν ἰδίωμα, καθὼς ὁ Σωκράτης ἔλεγεν πῶς ἐν οἷδα ὅτι οὐκ οἶδα· ἡ γὰρ πολυμάθεια ταπεινοί, ὥς ἡ ἀμέθεια θρασύνει (ὥσάν τοῦ λόγου μου) τὸν ἄνθρωπον· εἰ τοίνυν ἡ ἡμετέρα μεγαλόνοια γράφει οὕτως εἴτε παίζουσα ἢ καὶ σπονδάζουσα, ἀλλ' ἐγὼ τί νὰ εἰπῶ ὁ λαβύρινθος τῆς ἀμαθείας; Παρακαλῶ σας μὴ μὲ εἰρωνεύετε καὶ φθάνει με ἡ ἐπεροβολικὴ μου μελαγχολία, ὁποῦ συλλογίζομαι πῶς ὁ ἅγιος Ἄρτης καὶ ὁ ἅγιος Σμύρνης οἱ κατ' ἐξοχὴν φίλοι μου διατρέβουσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ὁ Ἰωάννης λείπει ἀπὸ τὴν μέσσην των' ὄφον, ὄφον, ἔντα γὰρ κάνω; θανατῶμαι, συλλογίζομαι, μελαγχολῶ καὶ σκάζω καὶ δὲν ἡξεύρω πῶς νὰ γένω· οἶδε τὸ καθαρὸν ὁμμάτι τοῦ παντεπόπτου Θεοῦ πόσα δάκρυα χένω δομημέραι διὰ τὸν ἔρωτα καὶ τὸν πόθον σας· δὲν πηγαῶ, ἡρασημέτε μου, οὔτε κόπον, οὔτε ἔξοδα, μόνον τὰς πικρὰς διαβολὰς καὶ τὰς παραλόγους ὑποψίας μερικῶν, μάλιστα ὁποῦ ταῖν ἐφορᾶσονται πολλοὶ μυωκάμπται καὶ φθονεροὶ φύσει καὶ χάσκουσι γὰρ ἰδοῦσι ἄλλα καὶ νὰ εἰποῦσι ἄλλα καὶ νὰ πλέξωσι τὰ ἀπλεκτα καὶ νὰ κλωσῶσι τὰ ἄκλωστα, ὄντες συνειθισμένοι νὰ ζῶσι μὲ αὐτὰ· ὅσον χάρις ἀπερῆσθα γὰρ ἡσυχάζω ἰδὼ εἰς τὴν ἐρημίαν καὶ νὰ τήκομαι εἰς τὸν χωρισμὸν των φίλων μου καὶ νὰ λέγω μὲ τὸν Δαυὶδ «ἐμάκρυνας ἀπ' ἐμοῦ φίλον καὶ πλησίον». Καὶ ταῦτα μὲν ἐς τοσοῦτον. Περὶ δὲ τοῦ κοροσκοπικώτερον τιμάσθω ἡ σωπὴ· καιρὸς δὲν εἶναι ἅς μὴ μᾶς παρακινᾷ νὰ ἀνοίξωμεν τὸ νέον κοντί, ἐπειδὴ καὶ ἐγέμωσεν καὶ φθάνει. Μὴ μὲ φοβερίζετε διὰ τρυφὰ καὶ κάσιαι· ἔχω τὴν ἐννοίαν καὶ ἅς εἶνε ἐπιμονὴ ἕως οὔ ἡ ἡμέρα διανυγᾶσει καὶ φωσφόρος ἀνατεῖλει καὶ οἱ ἔσπεροι κάμουναι ἀρχὴν νὰ ἀναπνέουσιν καὶ αἱ ἀηδόνες νὰ κελαδοῦσι καὶ τὰ νερά νὰ κελαρίζουναι καὶ οἱ ψάλται νὰ ψάλλωσι τὰ χαρμόσυνα, μᾶλλον δὲ τό, σιγησάτω πᾶσα σὰρξ· νόει ἢ λέγω, καὶ ἔχω καὶ ἄλλα, ὅμως καιρὸς τῷ παντί. Παρακαλῶ νὰ μὲ παρηγορήσητε καὶ νὰ μὲ ἐνθυμηθῇτε, καὶ κάπον κάπον κέντα καὶ τὸν ἅγιον Ἀσίας διὰ σεβασμίου σας γράμματος διὰ τὰ μάθω τὴν βγείαν σας, ἣν δόνη ἡμῖν Κύριος εἰς μακραίωνας ἀμήν.

αἰνε' Ὁκτωβρίον κα'

Τῆς ἡμετέρας ἀξιαγάστου πανιερότητος

ὅλος ἐξηρητημένος καὶ αὐθις

Ὁ Ἰωάννης

Χριστὸς ἀνέστη

Πανιερώτατε καὶ λογιώτατε μητροπολίτα τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Ἀρτης κύριε κύριε κύρ Νεόφυτε, ἐμοὶ δὲ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ φίλῳ ἐξοχώτατε καὶ περισπούδαστε, τὴν ἡμετέραν φίλην μοι καὶ θεσπεσίαν ἀγιωτάτην κορυφὴν ἡδέως καὶ περιχαρῶς κατασπάζομαι ἐν ἀγίῳ φιλήματι ἧ ὁ ἐκ νεκρῶν ἀναστὰς Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν χαρίζαιτο ὑγίαν καὶ εὐδαιμονίαν μετὰ πάσης εὐθυμίας καὶ μακροβιότητος. Πολλὸς καιρὸς εἶνε ὅπου δὲν σᾶς ἔγραφα, ἀγαπητέ μοι τὸ μὲν διὰ τὴν τοῦ τόπου δυσκολίαν, τὸ δὲ καὶ διὰ τὴν τῶν κομιστῶν ἀπορίαν καὶ ἔστω μοι συγκίνησις παρακαλῶν πῶς εἶμαι ὅλος ἐδικὸς σας, ἐλπίζω πῶς καὶ ἡ πανιερότης σας δὲν ἀμφιβάλλει, καὶ ὅπως διύκειμαι πρὸς αὐτὴν ὁ Κύριος ἔστω μάρτυς, ἀμὴ φαίνεται μοι πῶς ἐλησμονήσατε τοῦ Ἰωακείμου τοσοῦτον γὰρ παρελθόντος καιροῦ γὰ μὴν μοι γράψετε δύο στίχους γράμμα· μάλιστα ὅπου ἐσπένεβη, ἄπερ ἐσπένεβη ὅμως ἡξεῖρω πῶς εἶχετε πολλὰς φροντίδας, καὶ πῶς δὲν ἐφρίσκεται καὶ ἀνθρωπίνος σιγῆτος γὰ δώσητε γράμμα· τώρα δ' ὅμως σᾶς παρακαλῶ γὰ μοι σημειώσετε τὰ τῆς ἐκκλησίας καὶ εἴ τι ἄλλο δοῖσете, πρὸ πάντων δὲ τὴν ἐφετιήν μοι ὑγίαν σας, ἣν δώη Κύριος ἐς μακραίωνας. Ἐχάρην εἰς τὴν ὑγίαν σας καὶ τὰ κονροῦπια καὶ ὑπερενχαριστῶ ὁ Κύριος γὰ σᾶς πολυετῇ λάβετε κατὰ τῆς ὥρας μερικὰς λοντάδας καὶ μαζὶ μπουγιούρ.

ἄψιστ' Ἀπριλίον 19'

Τῆς ἡμετέρας ἐλλογίμου πανιερότητος

ὅλος ἐξηρημένος

Ὁ Βιζύης Ἰωάκειμος

Τῷ πανιερολογιωτάτῳ μητροπολίτῃ Ἀρτης κυρίῳ Νεοφύτῳ τὴν προσήκουσαν πρόσχησιν ὁ Ἰωάκειμος ἀπονέμει.

Ἄλλ' οὐ μὲν ἀπιστεῖτε, δῆλον ἐκ τῆς ἡμετέρας ἐπιστολῆς, δικαίως

δ' ὅμως μὰ Δία, ἐπεὶ οὐκ ἐληλύθατε ἐνταῦθα καὶ τὴν τοῦ τόπου τοῦτον ἀργαλίαν ὁδὸν καὶ θυσάντητον οὐκ ἐπεσκέψασθε· εἰ γὰρ ἐγγινώσκετε, οὐκ ἂν κατεγγινώσκητέ μου ὀκνηρίαν· καὶ εἰ ἠπίστασθε, οὐκ ἐτεθείκητε πληγὴν ἐπὶ πληγῇ· ὅτι δὲ καὶ ἡ τῶν πραγμάτων τάξις παρετράπη, ἐνταῦθα παντὶ που δῆλον· οὐδένα γὰρ εὔρουτε ἂν ἐκ τῆς Βιζύης αὐτόθι ἄνθρωπον, οὐτ' ἔμπορον, οὐτ' αὖ ναύτην, εἰ μὴ που σκνιδόροφόν τινα, ἢ κερამέα, τὸν μὲν ἐνδον τῆς πόλεως ἐν παραβύσιω οἰκοῦντα, τὸν δ' ἔξω που τῶν προαστείων ταύτης διατρίβοντα· οὐκ ἔστιν, ὦ φιλότις, οὐκ ἔστιν ἡ Βιζύη Ἰωάννινα, οὐτ' Αἰτωλία καὶ Λάρισσα, ἀλλὰ πάντες οἱ ἐνταῦθα γεωργοὶ εἰσι διὰ παντός, καὶ κατὰ γε τὸν Ὅμηρον οὐκ ἐν πολέμῳ ἦν ἐναρίθμιος ὧδε τις· οὐκ ἐνὶ βουλῇ· εἰ δ' αὖ ἀπιστεῖτε, καὶ τοῦτο ὑπερφραύνομαι τὸ πέρα πίστεως ἐντεχνεῖν· πῶς δὲ καὶ ἐπινώτιω, ὥς ἔφησθα, σύμφημι, καὶ χάρις ὅτι πλείστη τῇ σῇ τελειότητι ἡ διατόροσ' τι ἀνακράξασα, ἔξενπνόν με πεπόηκε, καὶ ἰδοὺ γράφω καὶ γράφω, καὶ παρακαλῶ καὶ παρακαλέσω ἵνα μὴ τὰ τῆς ἅμφω ἡμῶν φιλίας τεκμήρια λάβῃ πέρας· ἔρρωσο.

Ἰωνίου Ἰσταμένου

Τῷ δεσπότῃ μου πανιερωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ μητροπολίτῃ ἀγίῳ Ἀρτίῳ κυρίῳ κυρίῳ καὶ Νεοφύτῳ τὴν εὐλαβητικὴν πρόσκλησιν καὶ τὸν ἐν Χριστῷ ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν ὁ Ἰωάννης.

Ἐγραψα καὶ οὐκ ἠξιώθην ἀποκρισεως, νῦν δ' αὖ γράφω (τολμᾷ γὰρ ἀνάγκη, κἂν τύχῃ κἂν μὴ τύχῃ, κατὰ τὸν Εὐριπίδην) καὶ ἀξιῶ ἡμᾶς νὰ μὴ παραβλέψηται τὴν ἐντέλειάν μου· πῶς εἶμαι μάταιος, ἀχρεῖος καὶ ἀνοφελὴς ὁμολογῶ, ἀλλὰ πιστὸς φ' ἑὸς νῆ τὸν φίλιον (φίρωτα) ἂν σᾶς ἔσφαλα δὲν τὸ γνωρίζω· γράψατε καὶ ἐλέγξατε καὶ δέχομαι ἂν εἰπῇτε πῶς εἰς τὰ ἐνοκλήματα ὑμῶν ἐκεῖνα περιστατικά δὲν ἦλθα, δὲν πταίω, διότι εἰς ἄλλους ἐγράφετε, πρὸς ἡμᾶς δὲ οὐκ ἂν μὲ ἐγράφετε καὶ δὲν ἤρχοντο εἶχετε λόγον, ἀμὴ ἐγὼ ἐνδὺς ἤκουσα καὶ τὴν σύγχισιν καὶ τὴν κατὰστασιν, ὅμως παρακαλῶ νὰ μοὶ συγχωρήσητε καὶ νὰ ἔχετε εἰς τὸν κατάλογον τῶν φ' ὧν ἡ πανιερότης σας ἐγνωρίσατε πῶς σᾶς ἀγαπῶ κατὰ Θεὸν καὶ ἐλπίζω πῶς δὲν σᾶς λανθάνει, ἀμὴ διατὶ μὲ ἀπορρίπτετε; διατὶ μὲ

ὑστερεῖτε τοῦ ἐφετοῦ μοι; δὲν εἶναι ἄδικον τέτοιον πύργον τῆς φιλίας γὰρ τὸν χαλάσῃτε; μὴ πρὸς Θεοῦ μὴ πρὸς τῆς ἐμετέρας τελειότητος· εἰς τόσον δὲν ἐχρειάσθητε ἰδιοχείρως γὰρ γράψῃτε, ἀλλὰ ἐβάλετε ἄλλους· ἐγὼ ὅμως ὅλα τὰ δέχομαι· ρικᾶ γάρ με τὸ φίλτρον· ἀνάπτει ἡ φλόξ τῆς ἀγάπης, σπαράζονται τὰ σπλάγχνα μου, καὶ μάρτυς ἔστω ὁ Κύριος, πὼς πάσχω ἀνιάτως διὰ τὴν ἀγάπην σας· ταπεινὸς ἀληθινὰ εἰμὶ καὶ οὐκ εἰμὶ ἄξιος, ὅμως μὴ θανατώσῃτε, ὅτι οὐδὲν τῶν μεγάλων ἀδόκιμον, οὐδὲ ἀβασάνιστον· ἔπεται γὰρ φύσει τοῖς μὲν ταπεινοῖς τὸ ῥάδιον, τοῖς δὲ ἐψηλοῖς τὸ δύσκητον, καθὼς πον λέγει ὁ μέγας Γρηγόριος. Λάβετε ἐν τουλονμάκι τυχρὶ καζανίτικον καὶ μερικὸν λονλάδες, καὶ γράφετέ μοι καὶ δνειδίσετέ με καὶ εἴ τι ἄλλα ὀρέσῃτε γράψετε, μόνον γράψετε· οἱ χρόνοι τῆς ἡμετέρας πανιερότητος εἴησαν θεόθεν πλείστοι μετὰ σωτηρίας· εἰς τόσον κανχῶμαι καὶ φιλοτιμοῦμαι ὅτι ὥσπερ τὸν Ἰωάνκειμον δὲν ἔχετε ἄλλον ὅμοιον φίλον, ἀπὸ τοὺς ραζωραῖους φημί καὶ ὅχι τοὺς λαϊκούς. Ὁλως ἐξηρημέρος τῆς μακαρίας ὑμῶν ψυχῆς (καὶ θέλεις καὶ δὲν θέλεις) καὶ αὐθις ὁ ἐδικὸς σας

Ἰωάνκειμος

ἀριστὸν Ὀκτωβρίον κ'

9

Τῷ πανιερωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ ἀγίῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Νεοφύτῳ τὸν ἐν Χριστῷ ἀσπασμὸν ἐν ἀγίῳ φιλήματι.

Τὴν ἐξίγαστον καὶ χαριτόβορτον αὐτῆς ἐκομισάμην ἐπιστολήν, ἣς τὸ κάλλος τῶν νοημάτων καὶ τὴν ἐνδρεπείαν ἐπερεθαύμαξα· (τί μὲν τῶν σῶν οὐ θαυμαστόν; τί δ' οὐκ ἐπαινετόν;)· ἦν γὰρ ταύτην μετέλθον, ὦ φίλος, ἰδρὼς μοι περιεχύθη καὶ ἰλιγγίασα καὶ ἐν ἀπορίᾳ καθέστηκα, τὸ δὴ λεγόμενον, καὶ πολὺν ἥδη χρόνον ἄφωτος ἔμεινα· μετ' οὐ πολὺ ἀνατείνας διάτορον τὴν ἐκέκραξα ὃ λόγος καὶ μοῦσαι, ὃ εὔρεσις, ὃ διάθεσις (ὅπως τι καὶ δικανικῶς εἶπω), ὃ πόλις καὶ ὁμίλεια, καὶ ἄλλ' ἅττα τῆς φαντασίας ἰνδάμματα, καὶ οἷον εἰπεῖν πα' γνιὰ μακαροῦ τὸν οὕτω λέγειν δυνάμενον καὶ γοῖφειν, ταλανίζω δὲ ἑμαυτὸν τὸν στερηθέντα τοιοῦτον χαρίσματος. Ἀμέλει το νυν, ὦ φιλότις, εἰ καὶ βαρβαρίζοιμι καὶ σολοι-

κίζω, τὴν διάνοιαν ὑγιᾶ ἔχω, καὶ ὥς ὁ κωμικὸς ἔφη, ἄγροικὸς εἰμι, τὴν σκάφην σκάφην λέγω· οὐ γὰρ ἐν ταῖς λέξεσιν οἱ φίλοι διενηνύχασιν, ἀλλὰ τῇ γνώμῃ. Καὶ ταῦτα μὲν χάριν τοῦ τὴν ἐλληνικὴν ἐπιστολὴν γεγραφότος ἔρρωσο.

αὐτὸς· Μαιμακτηριῶνος θ'.

Εἰς ὀλίγας ἡμέρας ἔρχεται αὐτόθι ὁ διάκος ὅστις διὰ ζωσσης φωνῆς θέλει σᾶς εἰπῇ τὰ κατ' ἐμέ· ἔχει καὶ ἐπιστολὴν ἐτέραν γραφεῖσαν ἀπὸ τῆς ἐπαρχίας μας. Γράφετέ μας εἰς Ἀδριανουπόλιν ἵνα ἀκούωμεν τὰς ἐγείας ἐμῶν.

Ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως

Ὁ σὸς ὁ σὸς **Βιζύης Ἰωάκειμος.**

Γ') Ο ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Εἰς τὴν διαδοχικὴν σειρὰν τῶν μητροπολιτῶν Ἀδριανουπόλεως δύο σύγχρονοι ὁμώνυμοι κατέλαβον τὸν θρόνον· ὁ Ἀθανάσιος διεδέχθη τὸν Ἀθανάσιον· ὁ πρῶτος ἦν Κρής, ὁ δεύτερος γέννημα καὶ θρόγμα τῆς Ἀδριανουπόλεως. Τὸν ἐκ Κρήτης Ἀθανάσιον ἐκλεγέντα τῷ 1709 οἰκουμένικὸν πατριάρχην¹⁾ διεδέχθη ὁ Ἀδριανουπολίτης Ἀθανάσιος πολλὰ ἔτη ἀρχιερατεύσας. Περὶ τούτου ὁ Δημήτριος Προκοπίου ἀναφέρει ταῦτα): «Ἀθανάσιος ἐξ Ἀδριανουπόλεως, μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως, ἀνὴρ εἰδήμων τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς παιδείας, ἀκολουθίας καὶ ἀξέως· ἐμπειρὸς· σπουδάζει καὶ μελετᾷ μετὰ φιλοπονίας πολλῆς τὰς θείας καὶ ἱερὰς γραφάς, κηρύττει καὶ ἀναπτύσσει τὸν εὐαγγελικὸν λόγον μετὰ πολλοῦ ζήλου καὶ ἀγάπης».

Τὸ πρῶτον ἀπαντῶμεν αὐτὸν τῷ 1713³⁾· εἴτα τῷ 1714 ἐν Κ/πόλει εὐρίσκόμενον καὶ ἐπιβεβαιοῦντα συμφωνητικὸν γενόμενον μετὰ τοῦ Ἀρ-

1) Μ. Γ ε δ ε ὶ ν, Πατριαρχ. Πίνακες σ. 619 «Θρακικά» ΣΤ'. 42.

2) Σ ᾱ θ α, Μεσαιων. Βιβλιοθ. Γ. 497.

3) Ἐκκλησιαστικὸς «Φάρος» ΙΓ, 321,

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΑΙ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ*

Β) Ο ΒΙΖΥΗΣ ΙΩΑΚΕΙΜ

1713-1720[?]

Ὁ κατὰ κόσμον Ἰωάννης Ἀλαμπάσης¹⁾ καλούμενος καὶ κατὰ τὴν χειροτονίαν αὐτοῦ Ἰωακείμ μετονομασθεὶς ἐγεννήθη μετὰ τὰ μέσα τοῦ 15^{ου} αἰῶνος (ἄγνωστον ποῦ) καὶ ἐσπούδασεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, πάντως εἰς τὴν πατριαρχικὴν Ἀκαδημίαν, χρηματίσας καὶ μαθητὴς τοῦ Νομοφύλακος Βαλασίου ἱερέως παρὰ τοῦ ὁποίου ἐδιδάχθη τὴν μουσικὴν. Ἐν τῇ κατωτέρῳ (ὑπ' ἀριθ. 1) δημοσιευομένῃ ἐπιστολῇ τοῦ Βιζύης πρὸς τὸν Μητροπολίτην Ἀρτης ὑποδεικνύει οὗτος τὸν τρόπον τῆς ἀποστολῆς γραμμάτων λέγων «Τὸ γράμμα σας μὴ ἔχητε ἔννοιαν ὅπου νὰ παραπέση δίδοντές το εἰς χεῖρας τοῦ συντοπίτου μας, ἀλλ' ἔρχεται ἀδόλως εἰς χεῖρας μου. Ἐχω γὰρ παραγγελίαν πολλήν». Ὁ συντοπίτης οὗτος ὁ γνωστός εἰς τὸν Ἀρτης, δὲν φαίνεται νὰ εἶναι πρόσωπον ἐκ τῆς ἐπαρχίας Βιζύης διότι ἄλλως θὰ ὠνόμαζεν αὐτὸ καὶ θὰ ἀπεκάλει ἐπαρχιώτην του ἢ πνευματικὸν αὐτοῦ τέκνον· συμπεραίνω ὅτι ἦτο συμπολίτης ἀμφοτέρων, τοῦ Βιζύης καὶ τοῦ Ἀρτης καὶ τότε ὡς πατρίδα τοῦ Ἰωακείμ θὰ δεχθῶμεν τὴν Πάρον, ἐξ ἧς κατήγετο καὶ ὁ Ἀρτης Νεόφυτος. Τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ὑποστηρίζει καὶ ἡ στενὴ οἰκογενειακὴ αὐτῶν σχέσις, καὶ ἡ φιλία μετὰ τοῦ δραγομάνου τοῦ στόλου Κωνσταντίνου Βεντούρα, τοῦ ἐκ Πάρου ὁμοίως καταγομένου,

*) Συνέχεια ἐκ τοῦ στ' τόμου τῶν «Θρακικῶν» σ. 36.

1) Εἰς πολλὰ τῶν ἀνεκδότων αὐτοῦ μουσικῶν ἔργων τὸ ὄνομα τοῦ Βιζύης Ἰωακείμ συνοδεύεται μετὰ τοῦ ἐπιθέτου αὐτοῦ Ἀλαμπάσης (ἴδ. Σωφρονίου Ἑστρατιάδου, Ἐκκλησιαστικοὶ Μελογράφοι, Β' Παράρτημα Καταλόγου τῆς Λαύρας σ. 451 καὶ Κατάλογον τῆς μονῆς Βατοπεδίου, Paris 1924 σ. 227 πρβλ. καὶ Γ. Παπαδόπουλου, Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς παρ' ἡμῖν Ἐκκλ. μουσικῆς σ. 303. Τὸ λυτικὸν αὐτοῦ ὄνομα Ἰωάννης φέρεται εἰς κοινωνικὰ ἀποκείμενα ἐν κώδικι τῆς μονῆς Ξηροποτάμου ὑπ' ἀριθ. 309 (2871) φ. 281.

«Οτι ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐμορφώθη καὶ πολὺν χρόνον διέμενε, τοῦτο καταφαίνεται ἐκ τῶν κατωτέρω γλαφυρῶν αὐτοῦ ἐπιστολῶν καὶ ἐξ ὅσων γράφει πρὸς τὸν Ἄρτης· «Εγὼ πάλιν λέγω καὶ ἐκτραγυφῶ οἰμῶ-
ξιν τὴν πόλιν, τὴν ἔωλον κολακείαν, τὴν ματαίαν τύβην, καὶ τὰ ἄλλα
ὅσα οἶδεν ἡ σὴ τελειότης· ἐν μόνον οἶδα καὶ ὀρέγομαι καὶ ζητῶ νὰ ζῇ ὁ
ἅγιος Ἄρτης καὶ ὁ Βιζύης καὶ νὰ ἀνταμωθοῦμεν νὰ κάνωμεν ἐπαναλή-
ψεις» (ἐπιστολὴ 1). Εὐτράπελος, εὐφρόεντατος καὶ μουσικὸς ἄριστος φαί-
νεται ὅτι διήρχετο μακαρίως τὸν βίον αὐτοῦ ἐν Κ/πόλει ἐν στενῇ κύκλῳ
φίλων τοὺς ὁποίους μάτην ἐν τῇ ἐρημίᾳ τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ ἀναζητεῖ καὶ
εὐχεται νὰ ἐπανίδῃ «νὰ κάμνωσιν ἐπαναλήψεις».

Εἰς τὴν Μητροπόλιν Βιζύης προήχθη περὶ τὰ τέλη τοῦ 1713. Τὴν
20 Ἰανουαρίου τοῦ 1714, μικρὸν μετὰ τὴν ἀφίξιν αὐτοῦ εἰς τὴν ἔδραν τῆς
Μητροπόλεώς του, ἀναγγέλλει εἰς τὸν Ἄρτης τὰ τοῦ ταξιδίου αὐτοῦ καὶ
τὴν γενομένην εἰς αὐτὸν θερμὴν ὑποδοχὴν ἐκ μερῶν τοῦ ποιμνίου ἐπι-
λέγων· «Οἱ χριστιανοὶ μου, ἃς ἔχουν τὴν εὐχὴν σας, με ἐδεξιώθησαν με
πολλὴν χαρὰν καὶ εὐλάβειαν, ὁμοίως καὶ οἱ ἔξω τόσον ἀγάδες, ὅσον καὶ
οἱ ἐξουσιασταί». Κατὰ ταῦτα ὁ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σάρδεων
Γερμανοῦ ὑποδηλούμενος ¹⁾ χρόνος τῆς ἀρχιερατείας τοῦ Βιζύης Ἰωακείμ
(1708—1717 καὶ 1718) ἀνατρεπεται.

Κατὰ Ὀκτώβριον τοῦ 1717 εὐρίσκεται ὁ Βιζύης ἐν Ἀδριανουπόλει
ὁπόθεν γράφει τὴν τελευταίαν αὐτοῦ ἐπιστολὴν εἰς τὸν Ἄρτης (ἀριθ. 9)
ὑποσημειῶν ὅτι ἀποστέλλει τὸν διάκονον αὐτοῦ εἰς Κ/πολιν ἵνα διὰ ζώ-
σης φωνῆς ἀναγγείλῃ τὰ κατ' αὐτὸν καὶ ἐπιλέγων νὰ γράφῃ αὐτῷ εἰς
Ἀδριανούπολιν. Φαίνεται ὅτι ἐγκατέλειπε τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ, ἄγνωστον
διὰ τίνας λόγους καὶ ἀπεσύρθη εἰς Ἀδριανούπολιν· τὸ τοιοῦτον εἰκάζο-
μεν πρῶτον ἐκ τῆς λαβούσης χώραν καθαιρέσεως αὐτοῦ ²⁾ μετὰ τὸ 1718
(διότι κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὑπογράφεται εἰς τι ἔγγραφον ὡς Βιζύης Ἰωα-
κείμ) καὶ δεύτερον ἐξ ὅσων ἀναφέρει ὁ τότε μέγας τῶν Πατριαρχείων
ἀρχιδιάκονος Νεόφυτος γράφων κατὰ Σεπτέμβριον (24) τοῦ 1720 τῷ ἀγίῳ
Ἄρτης καὶ γνωρίζων αὐτῷ τὸν τε θάνατον τοῦ Βιζύης Ἰωακείμ, τὴν
προαγωγὴν τοῦ μεγάλου ἀρχidiaκόνου Παρθενίου εἰς τὴν μητροπόλιν
Βιζύης, καὶ τὸν διορισμὸν αὐτοῦ εἰς τὴν μεγάλην ἀρχidiaκονίαν, ἀντὶ τοῦ
προαχθέντος Παρθενίου οὕτω· «Θέλει γινώσκει ἡ ἀξιμάστος σας κο-
ρυφή, ὡς ἀποθανόντος τοῦ μακαρίτου Βιζύης κυρ Ἰωακείμ ἐν τῇ

1) Ὁρακικά, τ. στ' σ. 55 σημ.

2) Ἡ καθαιρέσις αὐτοῦ εὐρηται ἡμιτελὴς ἐν Κώδ. τοῦ Κριτίου Α' σ. 235
«Ὁρακικά», ἐνθ' ἄνωγ.

φ υ γ η, ἔγινεν ὁ ἀρχιδιάκονος κύρ Παρθένιος Βιζύης ¹⁾ καὶ μὴ ἔχοντας ὁ πατριάρχης κανένα ἄξιον πρόσωπον ἐδικόν του νὰ κάμῃ ἀρχιδιάκονον, ἤθελε νὰ κάμῃ ἄλλο παρόσωπον· καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ὅλοι κοινῶς ἐξήτησαν ἐμὲ τὸν ἐλάχιστόν σας δοῦλον ἀπὸ τὸν γέροντά μου ἅγιον Χαλκηδόνος καὶ μὲ ἔφερον εἰς τὸν πατριάρχη καὶ μὲ ἔκαμεν διὰ τῶν πανιερών σας εὐχῶν εἰς ἀρχιδιάκονόν του»· (ἐπιστολὴ ἐν τῷ ἀρχεῖῳ τοῦ Ἁγίου). Ἡ πληροφορία αὕτη τοῦ ἀρχιδιάκονου ὅτι «ἐν τῇ φυγῇ» ἀπέθανεν ὁ Βιζύης, ἐξηγεῖ καὶ τὸν λόγον τῆς ἐπιβληθείσης αὐτῷ ποινῆς, ὅτι παραιτήσας τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ δι' ἀγνώστους λόγους ἀδικαιολογήτους ὑπεβλήθη εἰς τὴν ποινὴν τῆς καθαιρέσεως, ἀρθείσης μικρὸν μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, ὡς βεβαιοῦται ἐκ σημειώματος τοῦ ὑπ' ἀριθ. 59 (σ. 382) κώδικος τῆς

1) Τοῦ ἀπὸ Μεγάλου ἀρχιδιάκονου εἰς τὴν Μητρόπολιν Βιζύης προαχθέντος τῷ 1720 εὐρηταί ἐν τῷ ἀρχεῖῳ τοῦ Ἁγίου ἡ ἐξῆς ἐπιστολὴ: «Τῷ πανιερωτάτῳ... ἁγίῳ Ἁγίῳ κύρ Νεοφύτῳ...

Εἰς ὑγιαίνουσα ἡ ὑμετέρα πανιερότης καὶ τῇ ἐξ ἡμῶν βοηθείᾳ διαφυλαττομένη ἐκ παντός λυπηροῦ συναντήματος εἰς βαθυτατον γῆρας πρὸς καταρτισμὸν τοῦ θεόθεν ἐμπιστευθέντος αὐτῇ λογικῷ ποιμνίου. Τὸ πρὸς τὴν ὑμετέραν πανιερότητα δουλικόν μου γράμμα εἶνε πρῶτον μὲν νὰ ἀπανέμω αὐτῇ τὴν ὀφειλομένην μοι δουλικὴν προσκύνησιν, δεύτερον δὲ νὰ φανερώσω τὴν ἄκραν χαρὰν καὶ εὐφροσύνην ὅπου μοῦ ἔδωκεν ἡ ὑγιεινὴ αὐτῆς κατὰστασις καὶ τὸ κατενυδιόν της εἰς τὴν ἐπαρχίαν της, τὰ ὅποια καὶ παρ' ἄλλων μὲν, πρὸ πάντων δὲ ἀκριβέστερον ἔμαθον παρὰ τοῦ δούλου της Ἰωάννου. Χάρις τῷ σωτηρίῳ Θεῷ ὅπου τὴν ἐλύτρωσεν καὶ ἀπὸ τὴν συμβάσαν αὐτῇ καθ' ὁδὸν νόσον, τῆς ὁποίας ἡ πρὸς ἐμὲ τὸν εὐτελεῖ δοῦλον εἰδησις λύπην οὐ τὴν τυχοῦσαν μοι προὔβλεψεν· ἀλλὰ συλλογιζόμενος ὡς τὰ δοκοῦντα ἡμῖν κακὰ ἐπόμενα εἶνε κατὰ συγκύρησιν τῆς θείας προνοίας τοῖς φιλαρέτοις καὶ κατὰ Θεὸν ζῶσι, τοῦτο μὲν πρὸς μείζονα ἀμοιβὴν καὶ ἀντιμισθίαν, τοῦτο δὲ πρὸς ὑπόδειγμα τῆς καστερίας καὶ ὑπομονῆς αὐτῶν, οἷος χριστομιμήτης καὶ ἀληθῆς ποιμὴν ὑπάρχει ὁ σεβασμώτατός μοι πατὴρ καὶ δεσπότης ἅγιος Ἁγίου, διέλυσας ταῦτα, ἐγγράψατο τὸ νέφος τῆς ἀθυμίας καὶ εἰς παραμυθίαν μετέβαλον, ἐκ καρδίας δεόμενος τῆς θείας εὐσπλαγχνίας νὰ διατηρῇ τὴν σὴν θεϊότητα ἄγευστον εἰς τὸ ἐξῆς πάσης νόσου καὶ κακώσεως· ἀντιβολῶ δὲ θερμῶς τὴν ὑμετέραν πανιερότητα νὰ ἔχῃ καμὲ τὸν ἐλάχιστον αὐτῆς δοῦλον συναριθμούμενον εἰς τὸν καὶ τάλογον τῶν δούλων της, εὐρισκόμενον εἰς τὴν σκέπην καὶ ὑπεράσπισιν της κατὰ τῆς σωματικῆς καὶ τοιαυτῆς διαστάσεως. Ὁ δὲ τοῦ ἐλέους χορηγὸς ἐλεήσει καὶ ἀξιώσει με περὶ συνήσαι τὸ ἔνθεον σκήνος τῆς θεοπροβλήτου σου πανιερότητος τῇ ἐλπίζομένῃ καὶ τριποθητῇ ταχείᾳ ἐνταῦθα παρουσίᾳ τῆς σῆς θεϊότητος.

Εἴησαν δὲ μοι αἱ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ ἀρωγαὶ καὶ σωτήριαι ἐν παντί βίῳ.

ἀντιθ' Δεκεμβρίου ιε'

ὁ ἐλάχιστος τῆς ὑμετέρας πανιερότητος δούλος

Ἀρχιδιάκονος Παρθένιος

πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Καίρου ταῦτα διαλαμβάνοντος· «αὐγ' (1720) Αὐγούστου ιε' ἔδωσε τὸ κοινὸν χρῶς ὁ Βιζύης Ἰωακείμ καθηρημένος. . . ἐσυγχωρήθημεν πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν, οὐκ ἔφθασε δὲ νὰ τὴν ἰδῇ τὴν ἀθώωσιν του» (ἐπετηρὶς Βιζ. Σπουδῶν Δ (1927) σ. 170).

Ὡστε ἐκ δύο συγχρόνων ἀσφαλῶν πηγῶν, τῆς ἀνωτέρω μνησθείσης ἐπιστολῆς τοῦ ἀρχιεπισκόπου Νεοφύτου, καὶ ἐκ τοῦ σημειώματος τοῦ Καίρινου κώδικος, τὸ ὁποῖον ἐγράφη κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὡς καὶ τὰ λοιπὰ ἐν τῷ αὐτῷ κώδικι ὑπὸ τοῦ Νικαίας Γερασίου, μανθάνομεν ὅτι ὁ Ἰωακείμ ἀπέθανε τὴν 15 Αὐγούστου τοῦ 1720. Ἐσφαλμένως ὅθεν ὁ Ἀμασίας Ἀνθίμος εἰς τοὺς ἀρχιερατικοὺς Καταλόγους τὴν ἀρχιερατείαν τοῦ Βιζύης Ἰωακείμ ὀρίζει ἀπὸ τοῦ 1717—1730. Ἐκ τούτου καὶ ὁ Γεδεὼν¹⁾ τὴν καθάραισιν τοῦ Βιζύης Ἰωακείμ ὑποθέτει γενομένην μετὰ τῶν ἐτῶν 1725—1730· ἀπαριθμεῖ δὲ ὁ αὐτὸς Γεδεὼν μετὰ τὸν Ἰωακείμ τὸν Ἱερώνυμον ἐνθ' ἐκ τοῦ προμνησθέντος γράμματος τοῦ μεγάλου ἀρχιεπισκόπου Νεοφύτου μανθάνομεν ὅτι τὸν Ἰωακείμ διεδέχθη ὁ μέγας ἀρχιεπίσκοπος Παρθένιος.

Ὁ Βιζύης Ἰωακείμ Ἀλαμπάσης καταλέγεται μετὰ τῶν δοκίμων μουσικῶν τῆς ἐποχῆς τοῦ τούτου μουσικὰ ἀνέκδοτα ἔργα κεῖνται εἰς τοὺς λαυριωτικοὺς κώδικας Θ153 φ. 295 (χερουβικά) καὶ Θ154 (κοινωνικά), εἰς κώδικας τῆς μονῆς Ἱεροσοτάμου 309 (2871)²⁾ φ. 281 (κοινωνικά ἐπ' ὀνόματι Ἰωάννου Βιζύης), 370 (2392) φ. 91—92 (χερουβικὸν καὶ κοινωνικὸν) καὶ 372 (2935) φ. 169 (χερουβικά) καὶ εἰς κώδ. τῆς μονῆς Βατοπεδίου³⁾. ("Ἰδ. καὶ «Θρακικά» τ. Δ', 371).

Ὁ Ἰωακείμ διεκρίνετο μετὰ τῶν ἀρχιερέων δια τὴν παιδείαν αὐτοῦ. Τούτου σώζεται μία ἐπιστολὴ εἰς τὸν Ἱεροσολύμων Χρῦσανθον (Σάβ-α, Μεσαιων. Βιβλ. Γ', 524) καὶ αἱ ἐξῆς εἰς τὸν Ἀρτῆς Νεόφυτον.

1

Τῷ δεσπότη μου ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ περιποδήτῳ ἀγίῳ Ἀρτῆς κυρίῳ Νεοφύτῳ τὴν εὐλαβητικὴν προσκνήσῃν καὶ τὸν ἐν Χριστῷ ἀσπασμὸν

1) Ἐπισημείωσις συμπληροῦσα τὰ περὶ τῶν μητροπολιτῶν Βιζύης καὶ Μηδείας ἐν Ἐκκλ. Ἀληθεία τ. Γ', 420.

2) Ὁ ἐν παρενθέσει ἀριθμὸς εἶναι ὁ αὐτῶν ἀριθμὸς τοῦ γενικοῦ Καταλόγου, ὁ δὲ ἄλλος τοῦ Κώδικος.

3) Σωφρονίου Εὐστρατιάδου καὶ Ἀρχαδίου Βατοπεδίου, Κατάλογος τῶν ἐν τῇ ἱερᾷ μονῇ Βατοπεδίου ἀτοκειμένων Κωδίκων σ. 275.

ὁ **Βιζύης Ἰωακείμ** ἀπονέμει. Ἐφθάσα εἰς τὴν μικρὰν μου παροικίαν, τῇ ἀρωγῇ τοῦ ἁγίου πνεύματος εὐδοούμενος καὶ τῶν θεοπειθῶν σας ἀγίων ἐσχῶν, ἐπέρασα εἰς τὸν δρόμον πολλὴν ψυχράν, ἀλλ' ὁ πόθος ὁ διακαὴς ὑμῶν ὥσπερ τις σπινθὴρ ἀνάπτων ἐν τῇ καρδίᾳ μου οὐκ εἰσέ με νὰ ψυχρανθῶ. Εἰς ὅλον τὸν δρόμον ἔκλαια ἀπαραινύθητις διὰ τὸν χωρισμὸν σας, καὶ νῦν δὲν ἀναπαύομαι, μάρτυς ὁ Κύριος, ἀλλ' ἀεὶ ροερώς αὐτὴν κατασπάζομαι τοῖς ἰνδάλμασι καὶ σνομιλῶ καὶ συνεμφραίνομαι ἀντιβολῶ νὰ ποιῇ τὰ ὅμοια καὶ νὰ ἐνθυμᾶται τοῦ Βιζύης, καθὼς αὐτὸς τοῦ ἁγίου Ἀρτῆς, εἴ καὶ νεβρὸς πρὸς λέοντα, κατὰ τὴν παροιμίαν. Σὰς ἔγραψα ἀπὸ τὴν Τζουρλού, αὐὴ δὲν ἡξέρω ἂν ἐφθάσεν εἰς χεῖρας τὸ γραμματίον. Ἴδου ὅπου στέλλω ἑκατὸν λονλάδες καὶ κατὰ τὸ καστιχάκι θέλει πάρεῖ τὸν κόπο νὰ δοθοῦν κατὰ τὴν ἐπόσχεσιν. Παρακαλῶ νὰ παραγγείλετε τὸν κυρίτζη **Κωνσταντῖνον τὸν δραγουμάνον**, ὃν ἡδέως καὶ περιχαρῶς κατασπάζομαι, νὰ μὲ ἔξηγῃ εἰς εὐνοίαν δι' ἀγάπην σας ὁμοίως καὶ τὸν τζελεμπῇ κυρίτζη **Δημητράσκον**, ὃν ἐνχόμενος κατασπάζομαι, ὅταν εἶναι χρεῖα νὰ μᾶς ἐπερασπίζονται. Ἐγὼ ἐνταῦθα ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ἐκτραγωδῶ· ἡ δὲ σὴ μου μεγαλερφνῖα θέλει μοῦ σημειώσῃ πρῶτον μὲν τὴν ἀγαθὴν καὶ ἐφετὴν μοι ὑγείαν της, εἰτα καὶ εἴ τι ἄλλο εἶνε ἀκοῆς ἄξιον εἰς παραινυθίαν καὶ ἀναψυχὴν, ὅπερ μὴ ἀποτίχω, ἐκλιπαρῶ. Οἱ χριστιανοὶ μου, ἃς ἔχουν τὴν εὐχὴν σας, μὲ ἐδεξιώθησαν μὲ πολλὴν χαρὰν καὶ ἐνλάβειαν, ὁμοίως καὶ οἱ ἔξω τόσον ἀγάδες, ὅσων καὶ οἱ ἐξόνσιασταὶ σχεδὸν ἦτον ὅλοι ἄρρωστοι καὶ τοὺς ἐπισκεπτοῦ καὶ εἶρον οὐ μικρὰν τὴν θεοραφαίαν καὶ μὲ ἔχουν μελέξ κίττι. Ὡ καὶ τάχα νὰ σὰς ἰδῶ; ἄμποτες ὁ Κύριος νὰ μᾶς ἀξιόσῃ νὰ ἀνταμωθοῦμεν. Γράψε μοι γράψε μοι διὰ τὸν Θεὸν καὶ πάλιν ἐγὼ θέλω σὰς γράφει ἔως οὐ ζῶ. Ὁ Βιθυνίας ὁ ἔξω εἶνε πολλὰ ψυχραμένος μὲ τοῦ λόγου μου, καθὼς ἀπὸ πολλὰ τεκμήρια ἐβεβαιώθην, καὶ κατὰ τὴν παροιμίαν «κῶνωπος ἐλέφας ὄνειδος οὐκ ἀλεγίζει»· ὅμως ἡ ἐλπίς μου ἐπὶ Κυρίου πολλάκις ὅμως ἡ ἁμαζα τὸν βοῦν ἐκφέρει καὶ ταῦτα ἐν ὀλίγῳ. Τὸ γράμμα σας μὴ ἔχητε ἔννοιαν ὅπου νὰ παραπέσῃ δίδοντές το εἰς χεῖρας τοῦ συντοπίτη μας, ἀλλ' ἔρχεται ἀδόλως εἰς χεῖράς μου· ἔχω γὰρ παραγγελίαν πολλήν. Τὸν ἄρχοντα κυρίτζην **Δημήτριον** ἐνχόμενος χαιρετῶ τὴν φαιελίαν σας τὴν ἐλδογημένην εἶχωμαι ἐξόχως τὸν εἶδόν μοι τὸτ ἀγαπητὸν **Φραντζέσκον** τὸν ἀνεψιόν σας ἐνχόμενος χαιρετῶ. Μὴ ἐάσης με ἀνοίκοον τῶν ἀντόθι ἐκκλησιαστικῶν παραγμάτων πῶς διάκεινται καὶ πῶς εἶνε ἡ αὐτῶν κατάστασις. Ἐγὼ πάλιν λέγω καὶ ἐκτραγωδῶ οἰμώξεν τὴν πόλιν, τὴν ἔωλον κολακείαν, τὴν ματαίαν τύρβην καὶ τὰ ἄλλα ὅσα οἶδεν ἡ σὴ τελειότης· ἐν μόνον οἶδα καὶ ὀρέγομαι καὶ ζητῶ νὰ ζῇ ὁ ἄγιος Ἀρτῆς καὶ ὁ Βιζύης καὶ νὰ ἀνταμωθοῦμεν νὰ κάμνωμεν ἐπαγάληψαις· ναί, ναί, μὰ τὴν ἀλήθειαν· ἀκορῶστως γράφω ὁ πτωχὸς καὶ

ἔστω μοι συγγνώμη, ἀδελφῶν μου φίλτατε καὶ ἐρασμιώτατε· οἱ χρόνοι τῆς ὑμετέρας πανιερότητος εἴησαν θεόθεν πλεῖστοι μετὰ πάσης ἐνδαιμονίας. Τὸν ἅγιον Ἀνδριανουπόλεως, ἂν εἶνε αὐτοῦ ἅτι, ἀδελφικῶς ἀσπάζομαι καὶ τὸν ἀπαντεχνέω.

αἰνιδ' Ἰανουαρίου κ'

Τῆς ὑμετέρας πανιερότητος ὅλος ἐξηρητημένος καὶ
ἐν Χριστῷ αὐτῆς ἀγαπητὸς ἀδελφός

† Ὁ Βιζύης Ἰωακείμ

2

Χριστὸς ἀνέστη.

Τῷ δεσπότη μου πανιερωτάτῳ καὶ σεβασμιωτάτῳ μητροπολίτῃ ἀγίῳ
Ἀρτίῳ κτθ Νεοφύτῳ τὴν προσήκουσαν πρόσρησιν καὶ τὸν ἐν Χριστῷ
ἀσπασμὸν μεθ' ὅσης ἡδονῆς καὶ ἡδότητος.

Καὶ ὄντως, νῆ τὴν ἀληθειᾶν, ἄνθρωπος ἐστὶν ὁ χάριτος καὶ τὸ μέλαν,
ἀλλ' αἱ σὺλλαβαὶ καὶ αἱ λέξεις, αἱ τοὺς λόγους σημαίνουσιν οἶονεὶ ὡς
ψυχὴ διατελοῦσι τοῦ χάριτος, ὡς ἐποκετίμενος τοῦ λόγου, καθὰ φαίνεται
τοῖς λογικενομένοις, ἢ καὶ οὐ πᾶν ἀληθὲς κατὰ τὸν φιλόσοφον. Ἀμέλει
ἢ σὴ μου πανιερότης οὐ μόνον ὅτι τὸν χάριτην ἄνθρωπον ἠθέλησε καὶ τὰ ἐν
αὐτῷ γεγραμμένα καὶ ἔως τοῦ ἵν' τυγχάνω ἀνήκοος τῶν νέων δρα-
μάτων, διότι οὔτε ἔδωσαν ἐπιστολὴν ἐθεασάμην, οὔτε νεκράν, οὔτε
ποῖος εἶνε ὁ καλὸς προσετώς, οὔτε ποῖος ὁ κακός. Καὶ λοιπὸν εὖγε
τῆς ἐπιστολῆς σὰς τάχατες ἂν εἶμουν ἐγὼ δὲν ἤθελα περιγράψει πάντα
λεπτομερῶς· ἀμὴ ἐβαρύνθη; βέβαια· ποῖος πρὸς ποῖον; ἢ ἐν Χριστῷ
ὅμως ἀγάπῃ, κατὰ τὸν Παῦλον, πάντα στέγει, πάντα ἐπομένει, οὐ περ-
περεύεται καὶ τὰ ἄλλα. Γράφει ὅτι ἐπιπολαίως τὴν ἀγαπῶ καὶ ὥσπερ γὰ
ἔλεγεν ὅτι ἐπιπολαίως με ἀγαπᾷ καὶ δῆλον ἐκ τῆς ἐπιστολῆς, ὅτι γλιχόμεαι
καὶ οὐδεὶς ὁ βοηθῶν. Γράψε μοι πρὸς θεοῦ καὶ γράψε ἀπὲ ἄλλο πρόσω-
πον διὰ χειρὸς τοῦ **Φραγγίσκου**, ὃν καὶ εὔχομαι, τὴν κατάστασιν τοῦ
ὁσπητίου, καὶ τὶ θέλωμεν γὰρ δίδωμεν οἱ πτωχοὶ μητροπολίται ἡμεῖς, δὲν
λέγω διὰ τοὺς μεγαλοπολίτας, ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται. Ἐγὼ εἶμαι
πολλὰ ὀλιγόφικλος, τὸ μὲν διὰ τὸν κόρον, τὸ δὲ διὰ τὸν φόβον· ἀμὴ ὅταν
ἀποφασίσω γὰρ κάμω φίλον, τόσον τὸν ἔχω ὅπου, κατὰ τὸν φιλόσοφον,
ἄλλον Ἰωάκειμον, καθὼς καὶ τὴν ἐμετέραν μεγαλόνοισιν, ἐπὶ Θεῷ μάρ-
τυρι, καὶ λογιάζε, ἀδελφέ, τὸν Ἰωακείμ ἄλλον Νεόφυτον, καὶ πῶς ὅταν

οἷς ἐνθυμηθῶ δὲν λείπει ὁποῦ νὰ μὴν κλαίσω ἀπαρηγόρητα, ὅχι ἄλλο, παρὰ ὁποῦ δὲν ἤμεισθεν σιμὰ νὰ βλέπωμεσθαι καὶ νὰ ἔχωμεν τὴν συνομιλίαν. ὦχ. ὦχ. ἀλλὰ καὶ τοῦτο δυσχερὲς διὰ τὴν περίστασιν, ἃς ἔχω πάντοτε σεβάσιμόν σας νὰ παρηγοροῦμαι ὁ δούστης. Ἐχάρην καὶ διὰ τὸν ἅγιον Σμύρνης, ὅμως τί διάφορον ὁποῦ δὲν τὸν βλέπω; ἐπειδὴ καὶ ἐξηράνθη ὡς ὄστρακον ἡ ἰσχὺς μου. Ἐλαβον καὶ προτιέτερα ἄλλην ἐπιστολὴν ἣτις ἦτον μοναπλίδιον καὶ εὐχαριστῶ. Ἐλαβον καὶ τὴν ἱερὰν βοτάνην καὶ ὑπερευχαριστῶ. Παρακαλῶ νὰ μὲ ἔχη εἰς καλὴν διάθεσιν καθὼς ἐγὼ τὴν ἔχω, καὶ ἃς παραβλέπῃ τὰ μερικὰ ἰδιώματα, ὅτι ἀνθρώπινόν ἐστι τὸ ἁμαρτάνειν ἢ λόγῳ ἢ καὶ ἔργῳ. Ἀγαποῦσα νὰ μάθω καὶ διὰ τὸν Κοροσκογκόλορον πρᾶττει ταπεινῶς ἡ οὐ; τὸν ἄρχοντα **Βεντούραν** ἡδέως καὶ περιχαρῶς κατασπάζομαι ἥθελον νὰ γράψω αὐτοπρόσωπον ἐπιστολὴν ὅμως διὰ σοῦ καὶ διὰ σέ ἃς μὲ ἀγαπᾷ, ὥς ἐγὼ τὴν αὐτοῦ εὐγένειαν. Οἱ Γαλιτανοί, ὅποιοι καὶ ἂν εἴνε ὁποῦ μὲ χαιρετοῦν, γὰρ αὐτοὺς ἀντασπάζομαι. Εἶχον μοι διὰ τὸν Θεὸν καὶ ἐνθυμοῦ τοῦ Ἰωάνκειμον, καὶ ἃς ἔχω σεβέσιμόν σας νὰ μάθω τὴν ἐφετήν μοι ὑγείαν σας, ἥν δώῃ Κύριος ἐς μακραίωνας.

ἀπὸ τοῦ Ἀπολλίου ε'

Τῆς ὑμετέρας ἀξιαγίστου πανιερότητος ἐν Χριστῷ

ἀγαπητὸς καὶ περιπόθητος ἀδελφός

† Ὁ Βιζύης Ἰωάνκειμ

3

Πανιερώτατε, λογιώτατε, καὶ αἰδεσιμώτατε μητροπολίτα ἅγιε Ἄρτης κύριε κύριε Νεόφυτε, ἐμοὶ δὲ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὲ καὶ παμπόθητε, περιλημμένε καὶ ἐρασιμώτατε, τὴν ἀδελφικὴν αὐτῆς ἐλλόγιμον καὶ πανίερρον κορυφὴν μετὰ πόθου καὶ ὑπερβαλλούσης ἀγάπης ἀκορῆστως καὶ ἀμφιπεριελέκτως κατασπάζομαι ἐν ἀγίῳ φιλήματι, ἥν ὁ Κύριος διαφυλάττει εἰς παμπόλλους δεκάδας εἰρηνικῶν περιόδων ἡμῶν.

Τὸ τιμαλφέστατον καὶ ἀδελφικὸν αὐτῆς γράμμα λαβὼν ἥσθην καὶ ἐπερῆσθην διὰ τὴν ἐφετήν μοι αὐτῆς ὑγείαν ἔγνων δὲ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ σημειωθέντα. Οὐτε φιλίαν ἀδικῶ, ὡς γράφει, ἀλλ' οὐτε τῇ σιωπῇ χρῶμαι ὅχι, ὅχι πῶς γὰρ οὐ; ὁποῦ ἐξότου ἡ διάστασις ἀμφοτέρων γέγονεν δὲν λείπει ὁ ἔρως τῆς καὶ ἡ ἀδολογία φιλίας ἐκ τῶν ὁμμάτων μου; ὁποῦ ὁση-

μέραι ὡς ἑσποτρον πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν ἔχω καὶ σινονιμῶ νοσερῶς αὐτῇ καὶ κορέννυμαι τῆς ἡδονῆς καὶ ὁλως διόλων φαντάζομαι τοῖς ἰνδάμ-
μασι ; ὁποῦ δι' εὐφῆμον γλώττης τὰ αὐτῆς θανμασὰ προτερήματα ἄγω
καὶ θανμάζω τὰ εὐτακτα καὶ κοσμιώτατα ἡθῆ της, τὸ σοβαρόν, τὸ μεγα-
λοπρεπές, τὸ σιωπηλόν (ὅτε οὐ δεῖ) καὶ τὸ εὐτολμον καὶ στομῆλον (ὅτε δεῖ)
καὶ τὸ δὴ θανμασιώτερον αὐτῆς καὶ μνήμης ἄξιον καὶ ἐπαύρων γέμον τὸ
σῶφρον καὶ χαρίεν πρὸς τοὺς φίλους καὶ οἶονεῖ καταδεχτήκον. ὦ καὶ πό-
σῃν χαρὰν ἔλαβον ὅτε ἀνὰ χεῖρας ἔλαβον τὸ σεβάσμιον αὐτῆς γράμμα· πό-
σῃν ἡδονὴν ὅτε τὸ ἤνοιξα, ἀλλ' ὅτε τὸ ἀνέγνω ; ὦ, ὦ, ἔχαιρον, ἐσκίρτονον,
καὶ εὐδὴς καὶ τὰ δάκρυα συνέτρεχον τῷ πάθει καὶ ὁλος ἔγινα, κατὰ τὸ
λεγόμενον, λίθος ἐξ ἀνθρώπου, ὥσπερ τὴν Νιόβην. τοσοῦτον γὰρ ἡλλοιώ-
θην. εἶτα μετὰ πολλὴν ὥραν ἐλθὼν εἰς ξμαντόν, ὅχ, ἔλεγον, ὦ βίε ἄστατε,
ὦ τύχη καὶ μοῖραι καὶ κλωθῶ, λάχεσις καὶ ἄτροπε, τί εἶναι τοῦτο ; δύο
φίλους ἀπέκτησα καὶ ἐφύτευσα εἰς τὴν καρδίαν μου· καὶ ὁ μὲν εἰς ἐν
Αἰτωλίᾳ, ὁ δὲ ἄλλος ἐν Σμύρῃ καὶ γὰρ ἐν Θράκῃ εἰς τόπον δύσβατον καὶ
ἀνωφελῇ, ὁποῦ καὶ ἀπορία κοιμᾶται καὶ ἐρημία πάντων ; φεῖ, φεῖ, ἴντα
νὰ κάμω ; ὄφον, ὄφον, ἔλα, ἔλα, γλάκα, γλάκα. τοῦτο κείνο, καὶ ἄλλα
πρὸς ἀνάγκην τῆς πολλῆς μου ἀδυναμίας. ἅμῃ τὸ πλεῖστον ὁποῦ ἡ ἄκρα
μας μελαγχολία διασκεδάζεται εἶναι τὰ τῶν φίλων γράμματα καὶ μάλιστα
τοῦ ἀγίου μου Ἀρτίης. καὶ μὰ τὸν φίλον ἔρωτα. πρὸς τοῦτοις λέγω αὐθις,
ὦ νέον φυτόν, ὁποῦ εἰς τὴν καρδίαν μου ἐφύτεύθῃ καὶ καθ' ἡμέραν ἀκούω
πόνους εἰς τὴν καρδίαν μου. ὦ Κέριε ἐλέησον. δὲν μὲ ἐφθάνεν νὰ ὀνομά-
ζομεν ἄφιλος, καὶ ἅς τὸ ἔλεγον ὅποιος ἠθέλεν, ἀμὴ νὰ ἔχω τόσον ἀγῶνα ;
Λοιπὸν πρὸς Θεοῦ γράφετέ μοι νὰ μαρθάνω τὴν βρεῖαν σας, ἣν ἐπιθυμῶ
νὰ ἀκούω, μάρτυς ὁ Κέριος, καὶ μὴν με συνορίζεσθε, ὅτι ἡξεύρετε καὶ τὴν
γνώμην μου καὶ τὴν ἀμέλειαν, καὶ ἅς ἔχω συγγνώμην. Δὲν χορτένω θέ-
λω νὰ γράφω περισσά, καὶ διὰ τοῦτο σιωπῶ. Οἱ χρόνοι δὲ αὐτῆς εἶσαν
θεόθεν πλεῖστοι μετὰ πάσης εὐδαιμονίας καὶ μακροβιότητος.

ἀψιέ' Ἰανουαρίον ιθ'

τῆς ἑμετέρας ἀξιαγάστον πανιερότητος ὁλος ἐξηρητημένος

† Ὁ Βιζύης Ἰωακεῖμ

Τῷ πανιερωτάτῳ ἐλλογιμωτάτῳ τε καὶ σεβασμιωτάτῳ μητροπολίτῃ